Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета
1918 йил 21 июндан
чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 192 (20.160) • 1988 йил 23 август, • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

«Ҳосил—88»: «Дала—редакция» телефон линиясида

УРУҒЛИК ПАХТА ТЕРИМИ БОШЛАНДИ

ТЕЛЕФОНДА — СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ С. МАМАРАСУЛОВ:

— Республикамизнинг жанубий области — Сурхондарёда уруғлик пахтани саралаб териш бошланди. Термиз районидаги Жданов номли, «Октябрь 40 йиллиги», Ангор районидаги Калинин номли, Денов районидаги Собир Раҳимов номли, Жарқўрғондаги «Социализм» сингари қатор хўжаликларнинг илғор бригадаларида чамандек очилиб келаётган пахта далаларидан дастлабки «оқ олтин» тонналари териб олинди. Янги ҳосилнинг илк хирмонлари ҳозир хирмон жойларда қуритилмоқда. Чунки, бу йил уруғлик пахтага алоҳида талаб қўйилган.

25 августдан бошлаб областимизнинг барча районлари хўжаликларида уруғлик пахта терими ёппасига бошланади. 5 сентябрдан дефолиацияга киришамиз. Машина теримини ҳам сентябрнинг иккинчи ярмидан бошлаб юборишни мўлжаллаб турибмиз.

Бу йил давлатга 480 минг тонна Сурхон пахтаси етказиб беришга аҳд қилган пахтакорларимиз ўз сўзлари устидан чиқишига ишончимиз комил. Бу ишда ҳар галгидек коммунистлар авангард бўладилар.

ЭНГ НОЗИК ЖИҲАТ, ЭНГ ЎТКИР МУАММО

«...ОЗИҚ-ОВҚАТ МУАММОСИ... ЖАМИЯТИМИЗ ТУРМУШИНИНГ ЭНГ НОЗИК ЖИҲАТИ, ЭНГ ЎТКИР МУАММОСИ БЎЛИБ ТУРИБДИ».

М. С. ГОРБАЧЕВ.

Большевистик ҳаққоният, партиявий ростгўйлик ва граждансига мардлик билан тан олиб айтилган мана шу сўзлар КПСС XIX Бутуниттифоқ конференцияси юксак минбаридан съездлар Саройига ва эфир орқали бутун жаҳонга тарқалганда қайта қуришнинг қийин йўлларидан мардона бораётган барча совет кишилари қатори ўзбекистонликларнинг ҳам кўз олдида ўзларининг серқуёш республикаси ғаллазорлари, боғ-роғлари, сабзавот, полиз майдонлари, шолизорлари, яйловлари, сут-товар, паррандачилик фермалари, бўрдоқичилик базалари, озуқа экинлари пайкаллари — ҳамма-ҳаммаси мавжланиб, жонланиб кетди, десак муболаға бўлмас.

Ва яна шу кезларда турли хил ризқу-рўз, маъмур дастурхону тансиқ таомлар, ноз-неъматлар мўл-кўлчилиги яратилаётган кенг далаларда, қирларда, адирларда, озиқ-овқат ҳамда қайта ишлаш корхоналарида кеча-кундуз тер тўкаётган, жўш ураётган меҳнаткаш ўлкамиз кишилари сиймолари ҳам гавдаланиб кетган бўлса ажабмас... Самарқанднинг «пўлоди» нони, Бухоронинг гўшту, сут, ёғи, Сурхону, Қорақалпоқ шолиси, Қува, Дашнободнинг анори, Хоразмнинг довруғ солган қовуни, Тошкент боғлари-ю водий узра қулф урган сабзавот пайкаллари ҳадя этган неъматлар турмушимиз тарзига, хонадонлар файзига бир ажиб кўрк, бир ажиб тароват бағишлаб тургани сир эмас.

...Ҳаммаси яхши, ҳаммаси соз. Аммо тан олинг-ки, ҳали улар оз. Республикамиз экономикаси ривожланиш суръатлари кейинги йилларда пасайиб кетганлиги мамлакат Озиқ-овқат программасининг ана шу муҳим бўғинлари ривожи суръатига ҳам жиддий таъсир қилди. Узоққа борманг, биргина ўтган йили республика гўшт етиштириш планини бажармади. Кўпгина хўжаликлар ўзлари экиб ўстирган сабзавот ва меванинг 30 процентини қабул қилинган шартнома нархларида шаҳар аҳлига сотиш борасидаги сўзлари устидан чиқишмади. Картошка етиштиришда ўтган беш йилликдаги ўртача йиллик кўрсаткичдан 43,7 минг тонна орқада қолдик. Қайта ишлаш корхоналари, гўшт комбинатлари ва сут заводларида, қандолатчилик цехларида ишлаб чиқариш қувватлари тўла ишлатилмади. Бозорларда нарх-наво кўтарилиб, уни на колхоз, на кооператив, на давлат савдоси «синдиролмади». Бу ҳақда газетамизнинг ўтган сонларида жойлардан эълон қилинган «Бозор баҳоси нега қиммат!», «Нархи нақ чақиб олади-я», «Дўконда йўқ, бозорда бор» сарлавҳали қатор танқидий мақолалар фикримизнинг далилидир.

Шу сабабли қишлоқ хўжалигида мамлакат бўйича ўн биринчи беш йилликдагига нисбатан маҳсулот етиштиришнинг ўртача йиллик ўсиши 9,3 процентни ташкил этгани ҳолда, бизда у кескин камайиб кетди. Шу сабабли миллий даромадда ўсиш Иттифоқ кўрсаткичидан уч баравар паст бўлиб қолди. Шу сабабли мева-сабзавот, полиз маҳсулотларининг кўпгина турлари бўйича Бутуниттифоқ фондига етказиб бериш топшириғини тўла адо этолмадик. Шу сабабли КПСС XIX Бутуниттифоқ конференциясида республикада «...қишлоқ хўжалигида турғунлик ҳолатлари сақланиб қолмоқда...» дея шаънимизга таъналар бўлди. Зеро, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Михаил Сергеевич Горбачев Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида республика раҳбар ходимлари ҳузурида сўзлаган нутқида айтганидек «Ўзбекистон бошқа жойларда етиштириш мумкин бўлмаган кўпгина маҳсулотларни мамлакатимизга етказиб беради. Мамлакат эса буларга кўз тикиб турибди».

Бу сўзлар республика партия, совет органлари, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети ва унинг областлар ҳамда районлардаги тармоқлари олдига ўта муҳим, ўта масъулиятли вазифалар қўйишини ҳар бир раҳбар, ҳар бир мутахассис унутмаслиги керак.

Мана бу қиёсий рақамларга эътибор қилинг. Статистика маълумотларига кўра мамлакат бўйича аҳоли жон бошига гўшт ва гўшт маҳсулотлари истеъмол қилиш ҳозир йилига 62—64 килограммга тўғри келаётган бўлса, республикамизда бу кўрсаткич 29—30 килограммдан ошмаяпти. Ёки мева-сабзавот истеъмоли бўйича мамлакатда аҳоли жон бошига йилига ўртача 260—270 килограмм бўлгани ҳолда республикамизда 170—173 килограммда қолиб кетмоқда. Тармоққа мутасадди бўлган барча поғанадаги министрликлар, комитетлар, идоралар, муассасалар, қолаверса, план органлари раҳбарлари бу рақамларнинг республикамизда истеъмол даражасига, одамлар фаровонлигига, маънавий-психологик муҳитга нақадар таъсир қилишини ҳис қилмоқлари лозим.

Аммо муаммоларни ҳис этишнинг ўзи камлик қилади. Уни бутунича, тўла англаб етиш ва масалани ҳал этишга алоҳида диққат-эътиборни қаратиш керак бўлади.

Бунинг учун аввало, суғориладиган гектарлар самарадорлигини ошириш даркор. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисларидан бирида бу масалага жиддий эътибор берилганлиги боиси ҳам шунда. Пахта етиштиришнинг ҳозирги даражасини ҳамда етиштириладиган барча мева-сабзавот маҳсулотларини янгилигида ва консерваланган ҳолатида тенг ярмини бундан буён ҳам четга чиқаришда давом этавериб, уларни республика областларига етказиб бериш ҳажмини ҳам кескин ошириш тўғрисида ўйламоғимиз керак. Бунга мана шу экинлар майдонини кўпайтириш билан бирга, уларни асраш ва қайта ишлашни таъминловчи йирик корхоналарни барпо этиш йўли билан эришилади, албатта.

Меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг ижара ҳамда бошқа самарали усулларини ҳамма жойда кенг жорий этиш— озиқ-овқат мўл-кўллигига эришишнинг энг қисқа ва ишончли йўли эканлигини тажриба кўрсатиб турибди. Бу — ҳозирги аграр сиёсатнинг муҳим бўғини. Аммо республикамизда ана шу энг қисқа ва ишончли йўлга, ана шу энг муҳим бўғинга ҳозирча етарли эътибор берилаётгани йўқ.

Бу шуни кўрсатадики, биз ҳали нисбатан қисқа муддатларда ҳосилдорликни ва чорва маҳсулдорлигини тез ошириб, меҳнат унумдорлигини кўтариш ҳамда нобудгарчиликни йўқотишнинг, пировардида, озиқ-овқат маҳсулотлари мўл-кўл етиштиришнинг бош омиллари — меҳнатнинг янги, илғор усулларига одамларни қизиқтиролганимиз йўқ. Аҳён-аҳёнда туғилаётган ижарачи ва пудратчи коллективлар иши оммалаштирилмаяпти, қишлоқ меҳнатчилари бу жараёнларга жалб этилиб, деҳқон ернинг ҳақиқий соҳибига айлантирилмаётир.

Ҳолбуки, агар биз шуларга эришсак эди, далаларимиз ҳосилдорлиги ва фермаларимиз маҳсулдорлиги ҳозирги имкониятларининг ўзидаёқ озиқ-овқат маҳсулотлари истеъмолини 20—30 процент кўпайтирган бўларди. Шундай экан, жамиятимиз турмушининг энг нозик жиҳати, энг ўткир муаммоси — озиқ-овқат муаммосини тезроқ, созроқ ҳал этиш йўлидаги умумхалқ курашида фаол иштирок этиш — республикамиз барча меҳнаткашларининг гражданлик бурчидир. Айниқса, бу ишда қишлоқ коммунистлари авангард бўлишлари лозим ва шарт.

Озиқ-овқат таъминоти — ҳаётий вазифа, давр талаби, сиҳат-саломатлик манбаи. Халқона қилиб айтганда — тирикчилик зарурати. У — ҳамманинг иши, ташвиши, юмуши бўлмоғи керак!

БУГУНГИ СОНДА:

Пахтакорлар меҳнат вахтасини бошладилар
1-бет
«Коммунар» корхонаси ўз ишини тубдан қуриб олди
2-бет
Озиқ-овқат программаси бажарилишига ҳисса қўшиш ҳар биримизнинг бурчимиз.
3-бет
Ветеранларга имтиёзлар
4-бет

ОЗИҚ-ОВҚАТ ТАЪМИНОТИНИ ТЕЗ ВА СОЗ ҲАЛ ЭТАЙЛИК!

Замондошларимиз

ЎРИМ ПЕШҚАДАМИ

Механизатор Эргаш Обилов номи кейинги пайтда Учқўрғон районидаги Ленин номли колхоз меҳнаткашлари томонидан тез-тез тилга олинадиган бўлди. Чунки у ўзининг ҳалол, виждоний меҳнати туфайли эл назарига тушди. Ана шундай илғорлар ибрати туфайли хўжаликда план ва мажбуриятлар муттасил ортиғи билан бажарилаётир.

Айниқса, маккажўхоричиликка ихтисослашган оилавий звенолар эришаётган ютуқлар салмоқли. Бугунги кунда ҳар гектар майдондан 71 центнердан, баъзи участкаларда эса 75—80 центнердан «каҳрабо дон» олинаётганлиги фикримизнинг далилидир.

Айни кунларда хўжаликнинг оилавий звенолари далаларида ҳосил ўрими давом этмоқда. Улар 80 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 75 центнердан ортиқ маккажўхори дони етиштиришга аҳд қилишган. Пешқадам механизатор Эргаш Обилов кунига 5 гектардан маккажўхори ўриб олиб, кўпчиликка намуна бўлаётир.

Суратда: Эргаш Обилов.

А. КОВТУН фотоси (ЎзТАГ).

Сўз—тажрибакорларга

ЯНГИЛИК ШАРОФАТИ

1810 гектар ерга пахта экан деҳқонларимизнинг эрта баҳордан қилган астойдил меҳнатлари туфайли пахтазорларда бўлиқ ҳосил етиштирилди. Ғўза парваришининг кўнгилдагидек ўтишида совхозда меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг прогрессив усули жорий этилганлиги муҳим омил бўлди. Мавжуд 27 та бригаданинг ҳаммаси бригада пудрати усулида ишлаяпти. Ҳар бир бригада бошлиғига белгиланган план бўйича етиштириладиган ҳосил харажати олдиндан маълум. Унинг қўлида чек дафтарчаси бор. У далада ишлаган механизаторга, совхоз гаражидан одам ташиш учун келган автотранспортга, келтирилган минерал ўғит ва химикатларга ана шу чек дафтарчасидаги маблағ ҳисобидан тўлайди.

Дафтарда белгиланган фонддан ортиқ маблағ сарфланса, маҳсулот таннархи ўз-ўзидан ошади. Даромад эса камаяди. Бунда бригада бошлиғи бригада кенгаши билан бирга ўзига хос «барометр» — чек дафтарчасига қараб, харажатлар миқдорини мувофиқлаштириб боради.

Ҳисоб-китобли иш юритиш эса маблағдан ўринли ва унумли фойдаланиш имконини беряпти. Масалан, Нуъмон Ҳакимов бошлиқ бригадага йилнинг ўтган олти ойи учун 17 минг 200 сўм иш ҳақи фонди белгиланган эди. Бригаданинг 158 гектар пахта майдони бор. Бригада аъзолари ҳар гектар ердан 33 центнердан пахта топширишлари керак, бироқ, улар ҳосил чўғини чамалаб кўриб, «ҳар гектар ердан 40 центнердан бемалол олиш мумкин» демоқдалар. Олти ой мобайнида бригада чек системасига ўтилиши эвазига иш ҳақи фондидан 663 сўм, чигит экишдан 180 сўм, минерал ўғитдан 1525 сўм, транспорт харажатидан 1326 сўм тежаб қолди. Олти ойликда бригадада 2905 сўмлик химикатлар ишлатилиши керак эди.

Чек системасига ўтиш туфайли совхоз бўйича деҳқончиликдан ўтган ойда бултурги йилнинг шу даврига нисбатан 85 минг сўмдан ортиқ маблағ тежаб қолинди. Ҳолбуки, ўтган йили совхоз давлатдан 1 миллион 267 минг сўм қарз олишга мажбур бўлганди. Кассада 600 минг сўм нақд пулимиз бор.

Хуллас, янгилик — чек системаси ишчиларимизни иқтисод ва тежамкорликка ўргатиб боряпти.

А. АВДОПОВ,
Риштон районидаги Алишер Навоий номли совхоз директори.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

✦ БОКУ. Бокудаги ошхона мебеллари фабрикасида мебелни пардозловчи технология линияси фойдаланишга топширилди. Бу корхона реконструкция қилинганидан кейин олдинги моделлардан ташқи кўриниши яхшиланган ва бирмунча енгилроқ ошхона гарнитурлари ишлаб чиқара бошлади. Янги маҳсулотга Озарбайжонда ҳам, Закавказьенинг бошқа республикаларида ҳам талаб катта.

✦ ПАРЕНЬ (Камчатка области). «Парень» кооперативида тайёрланган дастлабки маҳсулот — лосось балиғи икраси тезда сотилиб кетди. Бу кооператив коряк қишлоғидаги деярли барча катта ёшдаги кишиларни бирлаштирди. Янги кооперативнинг қизиқиш доираси кенг. У балиқ, денгиз ҳайвонларини овлайди, гўшт, ёғ ва терини қайта ишлайди, қўзиқорин ва резавор мева теради, мўйнадан миллий кийимлар тикади, совға буюмлари тайёрлайди. Қишлоқ аҳли гарантияли иш ҳақига, анъанавий ҳунармандчилик билан бутун йил давомида шуғулланиш имкониятига эга бўлди.

✦ УЛЬЯНОВСК. Ульяновск бадиий галереясида намойиш этилаётган асарларда Октябрь революцияси доҳийсининг таржимаи ҳоли саҳифалари акс этган. Бу ерда «Тасвирий санъатда В. И. Ленин образи» деган мавзуда экспозиция ташкил этилди. Унга ватанимиз графикаси усталарининг Совет ҳокимияти йилларида яратган энг яхши асарлари қўйилган. Рус давлат музейининг ходимлари Волга бўйидаги шаҳарда махсус намойиш этиш учун кўпгина асарларни юбордилар.

✦ ВЛАДИВОСТОК. Владивосток ўлкашунослик музейида Владимир Висоцкий ижодига бағишланган кўргазма очилди. Бу ерда СССР Журналистлар союзининг Бутуниттифоқ фото маркази танлаб олган 150 дан кўпроқ сурат намойиш этилмоқда. Фотоусталарнинг асарларида шоирнинг Приморье ўлкасида шеър ўқиб, қўшиқ айтаётгани, унинг денгизчилар ва балиқчилар билан учрашувлари акс этган. Кўргазма программасига кўра, «Изланиш» ҳаваскорлик қўшиқлари клуби аъзоларининг концертлари бўлади. Бу ижодий коллектив ажойиб қўшиқчи поэзиясининг юксак гражданлик анъаналарини давом эттирмоқда.

(ТАСС).

Мукофот топширилди

Иркутск музикали комедия театрининг коллективи тошкентликларнинг таҳсинига сазовор бўлди. Совет театр санъатини пропаганда қилишда ва республика меҳнаткашларини интернационал руҳда тарбиялашда муҳим роль ўйнаган гастролларни муваффақиятли ўтказганлиги учун театр Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди. Коллектив вакилларига бу мукофотни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси П. Ҳабибуллаев тантанали вазиятда топширди.

(ЎзТАГ).

• Техника теримга тахтми?

ТАҒИН ЕР ЧИЗИБ ҚОЛМАНГ

Кейинги йилларда Қорақалпоғистон автоном республикаси районлари, колхоз ва совхозларида коллектив, бригада, оила, ижара пудрати кенг қулоч ёймоқда. Улар пахта, шоли ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл ҳосил етиштиришда астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Бироқ пахта йиғим-терими мавсумига тайёргарлик кўришда, ремонт ишларини тез ва соз ўтказишда айрим РАПО ва хўжалик раҳбарларида қатъият, омилкорлик етишмаяпти. Улар капитал, жорий ремонтга қўйилган техника воситаларига қандай эҳтиёт қисмлар етишмаётганлигини, ремонт ишларига нималар тўсиқ бўлаётганлигини, ҳатто техника ремонти қачон бошланиб, қачон тугалланишини билишмайди.

Ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йилида Автоном Республикада 360 минг тонна пахтанинг 234 минг тоннасини (яъни 65 процентини) машинада териб олиш режалаштирилган. Ана шу ҳосилни йиғиб-териб олишда салкам 2800 та «зангори кема» қатнашади. Лекин уларнинг анчагина қисми ҳали созланмаган. Кўсак узиш, кўрак чувиш агрегатлари ремонти ўтган йилдагидан анча яхши бўлса ҳам ремонтдан чиқарилган техника сифат комиссиялари томонидан қабул қилиб олинмаган.

— Бу йил 42 минг 300 тонна пахтанинг 26 минг 944 тоннасини машинада териб оламиз, — дейди Хўжайли район агросаноат бирлашмаси кенгашининг раиси Исмоил Ўразимбетов. — Ҳамма хўжаликларда техника ремонтини сифатли, тез ва соз ўтказиш учун 16 банддан иборат тадбир ишлаб чиқилди. Созлаш ишлари ҳозир шу тадбирлар асосида кетяпти.

Биз РАПО раисига яна савол билан мурожаат қилмоқчи эдик. У эса:

— Менинг вақтим йўқ. Сизларни қизиқтирган саволларга бош агрономимиз Нагаши Мекебоев жавоб беради, — деди-да жўнаб қолди.

Биз Н. Мекебоев билан «Тошкент» совхози устахонасида яна учрашдик. Совхоз пахтакорлари, механизаторлари 3450 гектар майдондан камида 7500 тонна пахта хирмони тиклашга қарор қилишган. Бироқ техника ремонти талаб даражасида ташкил қилинмаган. Теримда қатнашадиган 64 та терим машинасининг учдан икки қисми ҳам ремонтдан чиқмаган. Созланган 41 та ишчи аппаратидан 10 тасигина тракторга осилган. Устахонада бор-йўғи 6 слесарь ишлаяпти. Механизаторлар ҳалигача ремонтга жалб этилган эмас.

— Техника ремонтини сифатли ўтказиш юзасидан РАПО тадбирлар ишлаб чиқибди. Ана шу тадбирлар асосида қандай ишлар олиб бораяпсизлар? — сўрадик.

— Биз бу ҳақда ҳеч нарса эшитганимиз ҳам, кўрганимиз ҳам йўқ, — деди устахона мудири Озодбой Қурбонов, — РАПО ходимларининг ҳар замон келиб-кетганини кўрамиз-у, амалий ёрдамини сезмаймиз.

Шу райондаги «Амударё» совхозида бўлганимизда:

— 2356 гектар майдондаги пахтанинг 2000 гектари машиналарда терилади,— деди совхоз бош агрономи Сейдулла Садиқов.

— Пахтаси машинада териладиган карталар кўздан ўтказилиб аниқландими, белгилар қўйилдими?

— Ҳозиргача кўздан ўтказганимиз йўқ. Ҳамма парвариш билан банд.

— Терим техникасининг шайлиги қалай? — сўраймиз совхоз ремонт устахонаси мудири Ислом Такировдан.

— 42 та ишчи аппарати тайёр, — деди у. — Аммо уларнинг биттаси ҳам тракторга ўрнатилгани йўқ. Терим бошлангунча ҳаммасини шай қиламиз.

Дарҳақиқат, Хўжайли районидаги кўплаб колхоз ва совхозларда техника ремонти кўнгилдагидек эмас. Ҳамза номли, Калинин номли, К. Маркс номли, «Коммунизм» колхозларида муҳим иш, айниқса, оқсамоқда. Шунинг оқибатида 292 та пахта териш машинасидан 225 таси, 142 та кўсак узиш машинасидан 109 таси, 140 та кўсак чувиш машинасидан 108 таси ремонт қилинган, холос.

Ишчи кучи кам, пахтаси машиналар ёрдамида териб олинадиган Шуманай райони хўжаликларида ҳам техника ремонтида сусткашликка йўл қўйилаётир. Айниқса, А. Мусаев номли, «Ўзбекистон Компартияси XX съезди», «Комсомол» совхозларида ҳалигача кўпчилик тракторларга, агрегатларга қўл урилгани йўқ.

Ленинобод районидаги Свердлов номли совхознинг устахонасига келганимизда соат тўртлар чамаси эди. 12—13 нафар ремонтчи ва слесарь очиқ ҳавода, жазирама иссиқда ишлашяпти. Улар ремонтга топширган аппаратлар комплексини ололмаётганликлари, шунинг учун ишлари юришмаётганини ачиниб айтиб беришди.

— Нимага ололмаяпсизлар, вақт ўтиб кетаяпти-ку?

— Шуманай районидаги ремонт ишлаб чиқариш корхонаси раҳбарлари эҳтиёт қисмлар йўқ, — деб ишни чўзиб юришибди, — деди устахона мудири Артан Махамбетов.

Автоном республикада шоли ўриб-янчишда қатнашадиган техника ремонти ҳам ўлда-жўлда. Қўнғирот районида 313 та жаткадан 195 таси ремонт қилинган. Нукус районидаги «ВЛКСМ 50 йиллиги», «Россия» совхозларида ҳам аҳвол яхши эмас. 234 комбайндан 82 тасига, 142 жаткадан 73 тасига ҳалигача қўл урилмаганлигини қандай изоҳлаш мумкин?

Чимбой район хўжаликларида комбайнларнинг 58 проценти, жаткаларнинг 51 проценти, Тахтакўпир райони хўжаликларида комбайнларнинг 77 проценти, жаткаларнинг 52 проценти ремонтдан чиқарилган, холос. Автоном Республика бўйича 2436 комбайндан 1804 таси, 1915 та жаткадан 1188 таси ремонт қилинган.

Йиғим-терим муваффақияти механизатор кадрлар таъминоти ва уларнинг маҳоратига боғлиқ. Бироқ кўпчилик районларда, колхоз ва совхозларда механизатор кадрларнинг аниқ ҳисоб-китоби йўқ. 1986, 1987, 1988-йилларда ҳунар-техника билим юртларини, 4—6 ойлик курсларни қанча механизатор кадр битказишди? Улар ҳозир қаерда ишлашяпти? Колхоз ва совхозлар томонидан механизатор кадр тайёрлаш юзасидан яна буюртмалар берилганми, агар берилган бўлса улар қандай бажариляпти? Бу ҳақда хўжаликлар ҳам, РАПОлар ҳам, давлат агросаноат комитети ҳам маълумотга эга эмас. Шунинг учун ҳам Автоном Республика колхоз ва совхозларида механизатор кадрлар танқис бўлиб қоляпти. Натижада, теримни тез ва соз ўтказиш юзасидан тузилган тадбирлар қоғозда қолиб кетяпти.

Пахта йиғим-терими, шоли ўриб-янчиш мавсуми эшик қоқяпти. Унинг муваффақиятини таъминлаш учун йўл қўйилган нуқсонларни тезда тугатиш керак. Акс ҳолда, бу йил ҳам деҳқонлар ер чизиб қолишлари мумкин.

Е. РАҲИМБОЕВ.

Дўстлик мустаҳкамланиб, ривожланаверади

Бразилия федератив республикаси Сеара штати делегациясининг Ўзбекистонга қилган расмий дўстлик визити тугади. Штатнинг вице-губернатори Франциско Костелло бошчилигидаги делегация республика ҳукуматининг таклифига биноан Ўзбекистон ССРда меҳмон бўлди.

22 август куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси П. Ҳабибуллаев меҳмонларни қабул қилди.

Бўлиб ўтган суҳбатда делегация аъзоларига КПСС XIX конференциясининг қарорлари республикада қандай амалга оширилаётганлиги, экономика, социал соҳанинг тараққиёти тўғрисида ахборот берилди. Кейинги йилларда янгича сиёсий фикрлаш шароитида Совет Иттифоқи билан Лотин Америкаси ўртасида ғоят хилма-хил соҳалардаги мулоқотлар сезиларли равишда кучайганлиги таъкидлаб ўтилди. СССР билан Бразилия ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш учун қулай шарт-шароитлар вужудга келди.

Ф. Костелло самимий қабул учун миннатдорчилик изҳор қилди. У Сеара штати делегациясининг Ўзбекистон ССРда бўлиши натижаларига юксак баҳо берди.

Ҳар иккала томон Ўзбекистон билан Сеара штати ўртасидаги кўп томонлама алоқаларни ривожлантириш учун объектив шарт-шароитлар мавжудлигини қайд этиб ўтди. Иқтисодий структуранинг ўхшашлиги, хўжалик комплексида бир хил тармоқларнинг мавжудлиги, табиий хусусиятлар ва бошқа бир қанча омиллар ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйиш учун яхши негиз яратмоқда. Маданият соҳасидаги ҳамкорликнинг муҳимлиги ҳам қайд этиб ўтилди. Бундай мулоқотлар СССР билан Бразилия халқлари ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашнинг муҳим босқичи бўлиб қолади.

Суҳбатда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский, Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри С. О. Азимов иштирок этдилар.

Сеара штатининг делегацияси республика бўйлаб қилган сафари чоғида Самарқанд ва Фарғонага бориб келди. Самарқанд ҳамда Фарғона область ижроия комитетларида суҳбатлар бўлиб ўтди. Меҳмонлар Бутуниттифоқ қоракўлчилик илмий-тадқиқот институтида, Қува районидаги «Коммунизм» ва Тошлоқ районидаги «Ленинград» колхозларида бўлдилар. Делегация аъзолари Р. Р. Шредер номли боғдорчилик ва узумчилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг иши билан танишдилар.

(ЎзТАГ).

ПРОТОКОЛ ИМЗОЛАНДИ

22 август куни Бразилия федератив республикаси Сеара штати делегациясининг Ўзбекистон ССРга визити якунлари юзасидан ҳамжиҳатлик протоколини имзолаш маросими бўлди.

Ҳужжатда аграр ишлаб чиқариш, ирригация, халқ маорифи соҳаларида, университетлар ўртасида делегациялар айирбошлаш, шунингдек кончилик ва тўқимачилик саноати соҳасида узоқ муддатли ҳамкорликни ривожлантириш учун реал имкониятлар мавжудлиги таъкидланади.

Протоколни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, республика Давлат агросаноат комитетининг раиси И. Ҳ. Жўрабеков ва Сеара штатининг вице-губернатори Ф. Костелло имзоладилар.

Ҳужжатни имзолаш маросимида Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри С. О. Азимов, фавқулодда ва мухтор вакил, СССР Ташқи ишлар министрлигининг эксперти В. Н. Рожнов, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

* * *

Шу куни кечқурун меҳмонлар шарафига республика ҳукумати номидан қабул уюштирилди.

(ЎзТАГ).

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида халқ фаровонлигининг энг муҳим муаммоларини ҳал этишни жадаллаштириш тўғрисидаги масалалар кўтарилганлиги муносабати билан СССР Министрлар Совети «Аҳолига савдо хизматини яхшилашга доир кечиктириб бўлмайдиган тадбирлар ҳақида» қарор қабул қилди. Бу қарорнинг лойиҳасини КПСС Марказий Комитетининг 1988 йил июль Пленуми маъқуллаган эди.

Қарорда қайд этиб ўтилганидек, кўрилаётган чора-тадбирларга қарамай, мана шу муҳим социал-иқтисодий соҳада туб ўзгартишлар содир бўлмаяпти. Кўп жиҳатдан бу иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, савдо тармоқларига эга бўлган СССР Министрликлари ва идоралари совет кишиларининг фаровонлигини янада оширишда савдонинг роли ва аҳамиятига етарли баҳо бермаётганликларининг натижасидир. Етарли миқдорда мавжуд бўлган товарларни сотишда кўпдан-кўп узилишларга йўл қўйилмоқда. Навбатда туриб олиш каби нонормал ҳолга барҳам берилмаган. Кўпгина савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг иш режими харидорлар учун қулай эмас. Хўжасизлик, суиистеъмолчиликлар, растраталар ҳамда моддий бойликларни ўғирлаш, савдо қоидаларини бузиш каби ҳоллар ҳамон кўп, хизмат кўрсатиш маданияти паст. Мана шуларнинг ҳаммаси меҳнаткашларни ҳаққоний равишда ғазаблантирмоқда.

Савдонинг моддий-техника базасини ривожлантиришдаги қолоқлик, деб таъкидланади қарорда, унинг аҳволи қониқарсиз эканлигининг жиддий сабабидир. Тармоқда меҳнатни механизациялаш даражаси паст. Янги хўжалик механизми секинлик билан жорий этилмоқда. Товарларни сотишнинг илғор формалари суст ривожлантирилмоқда. Кадрлар билан ишлаш қайта қуриш вазифаларига мувофиқ эмас.

СССР Министрлар Совети КПСС XXVII съездининг қарорларига, XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг аҳолига савдо хизматини тубдан яхшилашга оид кечиктириб бўлмайдиган чоралар кўриш зарурлиги тўғрисидаги йўл-йўриқларига амал қилиб, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари ўлка ва область Советларининг ижроия комитетлари, СССР Савдо министрлиги, Центросоюз, савдо тармоғига эга бўлган СССР министрликлари ва идоралари зиммасига шаҳарлар ҳамда қишлоқ жойлардаги савдо ва умумий овқатланиш корхоналари фаолиятини қайта қуриш юзасидан қўшимча тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга ошириш, уларнинг ишидаги камчиликларни бартараф этиш, яқин вақт ичидаёқ совет кишиларига савдо хизмати кўрсатиш даражасининг анча оширилишини, уларнинг товарлар ва хизматларга бўлган эҳтиёжлари тўлиқроқ қондирилишини таъминлаш мажбуриятини юклади.

Шу мақсадда савдо корхоналарининг ишида тегишли тартиб ўрнатиш, турнақатор навбат кутиб туришлар тугатилишига, савдо қоидаларига қатъий риоя этилишига эришиш, аҳолини етарли миқдорда мавжуд бўлган товарлар билан таъминлашни яхшилаш, камёб молларни сотишдаги қоидабузарликлар ва суиистеъмолчиликларга барҳам бериш, харидорларга нисбатан қўполлик, эътиборсизлик билан муносабатда бўлиш ҳолларига чек қўйиш кўзда тутилади.

Шу беш йилликнинг охиригача магазинлар ўз-ўзига хизмат қилиш усулида ишлашга ва молларни сотишнинг бошқа илғор формаларига ўтказиб бўлиниши, универсам ва универмагларни устун даражада ривожлантиришни таъминлаб, чакана савдо тармоғини ихтисослаштиришга, шунингдек ҳозирги вақтда турли идора ва муассасалар банд қилиб турган биноларнинг биринчи қаватларини, айниқса шаҳарларнинг марказий қисмларида ихтисослаштирилган магазинлар ва умумий овқатланиш корхоналарини ташкил этиш учун мумкин қадар кўпроқ бўшатиб беришга доир тадбирлар амалга оширилиши лозим.

Қарорда савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг иш режимини аҳоли истакларидан келиб чиқиб ва маҳаллий шароитларни ҳисобга олиб белгилаш кўзда тутилган. Зарур бўлган жойларда ишни 6-7 да бошлаб, 21-23 да тамомлаш, иш соатларининг у[illegible] савдо майдонлар[illegible]тирилиши билан [illegible]лигини назарда [illegible] Корхоналарнинг [illegible] наффусга ёпилм[illegible] сменали иш ре[illegible]рий қилиш, уни[illegible]зинлар ва йири[illegible] магазинларида [illegible] асосий иш реж[illegible]тан анча эрта[illegible] пайтларда ишла[illegible]сус бўлимлар [illegible] этиш зарур. Ҳ[illegible] навбатчи магази[illegible]ғини вужудга [illegible]рурлиги таъкидл[illegible]зинларнинг иш [illegible] инвентаризация [illegible] товарларни қ[illegible] олиш учун ёпи[illegible] қўйилмасин. Ре[illegible]борот-справочни[illegible]рининг иши та[illegible]син.

Аҳоли кўплаб бўладиган жойларда майда-чакана савдо тармоғи фаол ривожлантирилади, кундалик харидоргир моллар сотилиб, бунга, кооперативлар, халқ хўжалигининг бошқа тармоқларидаги ходимлар, студентлар ва ёшлар иш ёки ўқишдан бўш вақтларида, шунингдек уй бекалари ва пенсионерлар оилавий дўконлар орқали жалб этиладилар.

Матлубот кооперацияси ташкилотларига қишлоқ районларида барча аҳоли пунктларини қамраб олувчи савдо хизмати комплекс системасини ташкил этишга доир ишларни жадаллаштириш тавсия қилинди. Колхоз ва совхозлар билан биргаликда магазинлар ҳамда умумий овқатланиш корхоналарининг зарур тармоғини вужудга келтириш вазифаси ҳал этилсин. Кўчма савдодан, хонадонларга бориб савдо қиладиган магазинлардан, турли пудрат формаларидан актив фойдаланилсин. Боғдорчилик-полизчилик ширкатларига хизмат кўрсатиш учун уларнинг территориясида комплекс корхоналар ташкил этилсин, бу ерда ортиқча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қабул қилиб олиш билан бир қаторда ҳар кунги эҳтиёж товарлари, қишлоқ хўжалик анжомлари, асбоб-ускуналар сотилсин.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотини реализация қиладиган савдо — воситачилик кооперативалари кенг ривожлантирилади.

Қарорда савдо ва умумий овқатланишнинг материал-техника базасини ривожлантиришни жадаллаштиришга оид катта-катта тадбирларни амалга ошириш мўлжалланади. Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига савдо тармоғига эга бўлган СССР министрликлари ва идораларига 1989—1993 йилларда янги бинолар қуриш, айниқса шаҳарларнинг марказларидаги маъмурий бинолар ва [illegible]

ган зоналарда ҳамда ишчилар ва хизматчилар истиқомат қилаётган жойларда шундай объектлар қуришда пайчилик асосида иштирок этишга жалб қилишга рухсат берди.

СССР Госпланига, СССР Савдо министрлигига, Центросоюзга, манфаатдор министрликлари ва идоралари иштирокида ҳар хил товарлар сақланадиган омборлар, тақсимлаш холодильниклари, картошка, сабзавот ва мева омборларининг ҳажмини мавжуд нормативларга етказиш йўли билан уларни жадал ривожлантиришнинг ўн учинчи беш йилликка мўлжалланган программасини ишлаб чиқиш вазифаси топширилди. Савдо-омбор тармоғи объектларини қуриш муддатларини қисқартириш учун комплекс усулда етказиб бериладиган енгил металл конструкциялардан кенг фойдаланилсин, савдо техникаси, реклама воситаларини, шунингдек ўз қурилиш индустрияси корхоналарини монтаж қилиш, ремонтдан чиқариш ва тайёрлашнинг моддий базаси ривожлантирилсин.

Бу муаммони ҳал этишга матлубот кооперациясининг ташкилотлари ҳам ўз ҳиссаларини қўшадилар. Бу ташкилотларга барча областларда, шунингдек район марказларида, жумладан маъмурий бўлиниши жиҳатидан шаҳарларга қарайдиган район марказларида савдо тармоғини ривожлантириш тавсия қилинган. Шаҳарларда шартномага мувофиқ нархларда озиқ-овқат молларини сотадиган савдо корхоналари миқдори анча кўпайтирилсин. Колхоз бозорлари, уларда фирма магазинлари қуришга колхозлар, совхозлар, агрофирмалар, агробирлашмалар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари кенг жалб этилсин.

Қарорда савдонинг моддий-техника базасини жадал ривожлантириш вазифалари [illegible]

лат агросаноат комитетига, СССР Дон маҳсулотлари министрлигига, СССР Балиқ хўжалиги министрлигига озиқ-овқат молларини қадоқлаш юзасидан топшириқларни бажаришда йўл қўйилган қолоқликнинг ўрнини тўлдириш борасида кўрсатма берилди.

Қарорда янги хўжалик механизмини янада ривожлантириш ҳамда меҳнатга ҳақ тўлашни меҳнат коллективлари фаолиятининг пировард натижаларига ва ҳар бир ходимнинг шахсий ҳиссасига боғлиқлигини оширишга оид тадбирлар кўзда тутилган.

Савдо корхоналари (бирлашмалари) ва ташкилотларининг раҳбарларига белгиланган тартибда ташкил этиладиган меҳнатга ҳақ тўлаш фонди доирасида корхоналар ва ташкилотларнинг тайёрлигига қараб, ходимларнинг янги оширилган тариф ставкаларини ҳамда мансаб окладларини жорий этишга рухсат берилди.

Матлубот коооперациясининг ташкилотлари «СССРда Кооперация тўғрисида»ги СССР Қонунида берилган ҳуқуқларига биноан норматив асосида ташкил этиладиган меҳнатга ҳақ тўлаш фонди доирасида ўз ходимлари учун тариф ставкалари, мансаб окладлари, устама ҳақ, қўшимча ҳақ ва мукофотлар миқдорини белгилайдилар.

Бу мукофотларнинг рағбатлантирувчи роли кучайтирилади. Уларни тўлаш аҳолига маиший хизмат кўрсатиш сифатига, товарларнинг белгиланган турига ва савдо-сотиқ қоидаларига риоя этилишига, тавар оборотини ўстириш ва корхоналарнинг даромадини оширишга боғлиқ қилиб қўйилади. Бунда ҳар бир ходимга тўланадиган мукофот энг кўп миқдор билан чеклаб қўйилмайди.

Савдо ва умумий овқатланиш корхоналари (бирлашмалари) ва ташкилотларининг раҳбарларига касаба союзларининг тегишли комитетлари [illegible]

ни кенг иқтисодий билимли, янги вазифаларни ҳал этиш учун масъулиятни ўз зиммасига олишга тайёр турган, савдони ташкил этишнинг юксак даражасини таъминлай оладиган, яхши тайёргарликка эга бўлган, ташаббускор ва серғайрат мутахассислар билан мустаҳкамлаш вазифаси топширилди. Ходимлар демократия, кенг ошкоралик ва конкурс йўли билан сайлаш асосида раҳбарлик лавозимларига кўтарилсин.

Кадрларни узлуксиз тайёрлаш ва қайта тайёрлаш системасини вужудга келтириш, ўқув юртларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш кўзда тутилган. Тарбиявий ишлар даражасини, ходимларнинг топширилган иш учун масъулияти ва ифтихорини, давлат ва меҳнат интизомига қатъий риоя этиш талаблари даражасини анча ошириш керак бўлади. Ҳар қандай суиистеъмолчиликка, хўжасизликка, савдо-сотиқ қоидаларини бузишга, қўполликка қарши курашни кучайтириш мақсадида меҳнат коллективлари ва улардаги кенгашларнинг ҳуқуқлари ҳамда имкониятларидан, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг янги формаларидан янада тўлароқ фойдаланиш кўзда тутилади.

Оммавий касблардаги ходимлар, мутахассислар ва ёшларнинг савдода муқим ишлаб қолишини таъминлашга, уларга зарур ишлаб чиқариш ва социал-маиший шароит яратишга оид амалий чора-тадбирлар белгиланди. Жумладан, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, СССР Давлат агросаноат комитетига, СССР Дон маҳсулотлари министрлигига, СССР Балиқ хўжалиги министрлигига товарлар сотиш илғор технологиясини жорий этиш ва савдода ишлаётган хотин-қизларнинг меҳнат шароитини яхшилаш мақсадида озиқ-овқат молларини 15-30 килограммдан ошмайдиган вазинда идишларда етказиб беришни таъминлаш вазифаси топширилди.

СССР Халқ таълими давлат комитетига ва СССР Савдо министрлигига ВЛКСМ Марказий Комитети билан [illegible]

Оммавий ахборот восита[illegible]

Совет ҳукуматининг баёноти

1988 йил 20 августда Эрон — Ироқ фронтида ўт очишни тўхтатиш кучга кирди. Узоқ давом этган қонли урушни тугатиш йўлини очадиган воқеа содир бўлди. Эрон ва Ироқ халқлари ҳамда кескинлик манбаларини тугатишга, Ўрта Шарқ районида тинчлик ва барқарорликни ўрнатишга астойдил интилаётган кишиларнинг ҳаммаси буни аллақачондан буён кутишаётган эди.

Афғонистонга доир Женева битимларидан кейин Эрон — Ироқ можароси каби шу қадар узоқ давом этган, вайронгарчилик келтирган ва хатарли можаронинг бартараф этила бошлаганлиги жаҳон сиёсий иқлимида ўзгариш содир бўлганлигини билдиради.

Совет ҳукумати Эрон билан Ироқ уруш ҳаракатларини тўхтатиб, низоли масалаларни сиёсий йўл билан ҳал этиш мақсадида музокараларга киришишларида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, унинг Хавфсизлик Кенгаши ва шахсан БМТ Бош секретари муҳим роль ўйнаганликларини мамнуният билан қайд этиб ўтади. Коллектив куч-ғайрат билан ишлаб чиқилган ва Хавфсизлик Кенгаши 1987 йилнинг 20 июлида бир овоздан қабул қилган 598-резолюция можарони бартараф этишнинг ҳар иккала томон маъқуллаган адолатли ва мутаносиб асосини яратди. Бу — БМТ самарадорлигини Хавфсизлик Кенгашининг тинчлик ўрнатиш имкониятларини кўрсатувчи яққол намунадир. Хавфсизлик Кенгашининг ва айниқса унинг доимий аъзоларининг 598-резолюция теварагида вужудга келган бирлигини сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш зарур, бунга Совет Иттифоқининг ишончи комил.

Эрон — Ироқ урушининг дастлабки кунлариданоқ Совет Иттифоқи уни тўхтатишга эришиш учун изчил ҳаракат қилиб келди, қон тўкилишига чек қўйилиши учун барча воситачилик куч-ғайратларини қўллаб-қувватлади ва унинг ўзи ҳам бу йўлда кўп иш қилди.

Ҳозирча фақат биринчи қадам қўйилганлигини Совет Иттифоқидагилар яхши билишади. Ҳали кўп йўл босиб ўтилиши лозим бўлади. Можарони келтириб чиқарган муаммолар мураккаб бўлиб, уларнинг кўпи олис тарихга бориб тақалади. Аммо буларнинг ҳаммаси урушнинг такрорланишига йўл қўймаслик, воқеалар ривожини тинчлик куртакларини мустаҳкамлаш томон буриб юбориш реал имкониятини бой бермаслик зарурлигини таъкидлайди, холос.

Регионда тинчлик ҳаммага керак. Унинг ҳайрли таъсирини Эрон ва Ироқ сезибгина қолмай, шу билан бирга атрофдаги мамлакатлар ҳам сезадилар. Осойишталикни қайта тиклаш Форс кўрфази зонасида, бутун дунёда, халқаро иқтисодий алоқаларда дарҳол ижобий таъсир ўтказади.

Шу муносабат билан Совет ҳукумати Эрон — Ироқ можаросидан ҳаққоний ташвишланган халқаро ҳамжамият можарони тинч бартараф этиш жараёнининг ривожланишини эътибор билан кузатиб боришига қатъий фикри ана шундай эканлигини билдиради. Совет Иттифоқи ҳам талаб қилинган тақдирда жуда зўр холис ниятини намоён этишга, музокара жараёнини, БМТ Бош секретарининг миссиясини қўллаб-қувватлашга тайёрдир.

Эрон билан Ироқ ўртасида адолатли мустаҳкам тинчликка эришиш кенг қамровли халқаро тинчлик ва хавфсизлик системасини вужудга келтириш борасидаги куч-ғайратлар доирасига узвий равишда киради. Совет Иттифоқининг фикрича, келгусида регионадаги қурол-яроғларни камайтириш тўғрисидаги аҳднома бу йўналишда муҳим қадам бўлиб қолиши мумкин эди. Афтидан, кейинчалик анча олисни кўзловчи тадбирларни, жумладан, шу регионда ядро қуроли пайдо бўлишининг олдини олиш, ялпи қирғин воситаларини тугатиш, ўзаро ишончни мустаҳкамлаш борасидаги тадбирларни амалга ошириш имкониятини ўрганиш мумкин бўлур эди.

Форс кўрфазида кемалар қатнови хавфсизлиги ва эркинлигини таъминлаш тўғрисидаги масала четда қолмаслиги керак. Кучга асосланиб бир томонлама ҳаракат қилишлар неча марта можаронинг кенгайиб кетиши хавфини жуда яқин қилиб қўйган эди. Янги вазият юзага келганлиги муносабати билан соҳил бўйидан олисдаги давлатлар ҳарбий флотларининг Форс кўрфазида туришини оқлаш учун баҳоналарга ҳам асло ҳожат қолмайди. Мазкур регионга дахлдор бўлмаган бошқа давлатлар ҳам ўз кемаларини дарҳол олиб чиқиб кетган тақдирда Совет Иттифоқи худди шундай қилишга тайёрдир.

У ердан ўтадиган денгиз коммуникациялари хавфсизлигини таъминлашга келганда Совет Иттифоқининг бу хусусдаги таклифлари яхши маълум. Бизнинг назаримизда, тегишли халқаро аҳднома БМТ Хавфсизлик Кенгаши доимий аъзоларининг кафолатлар системасини ёки шунга ўхшаш бошқа механизмни кўзда тута олган бўлур эди. Табиийки, Совет Иттифоқи Форс кўрфази давлатларининг фикр-мулоҳазаларини эътибор билан кўриб чиқади. Бу давлатлар Форс кўрфазини хавфсизлик, яхши қўшничилик ва ҳамкорлик зонасига айлантиришда биринчи навбатда ва ҳаммадан кўра кўпроқ манфаатдор эканликлари ўз-ўзидан равшан.

Совет Иттифоқи Эрон ва Ироқ халқларини астойдил хуш кўришига, мамлакатимиз улар билан тенг ҳуқуқли асосда ҳар томонлама, самарали ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантиришга тайёр эканлигига шу халқларнинг ишончи комил бўлиши мумкин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йил самарали ишлаганлиги, етим болаларни коммунистик руҳда тарбиялашда фаол иштирок этганлиги учун Тошкент шаҳридаги 22-болалар уйининг бош ошпази ўртоқ Саодат Оқиловна Набиевага «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган савдо ходими» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика жангчилари ва ёшларини интернационал ҳамда ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашга катта ҳисса қўшганлиги учун «Фрунзевец» округ газетаси редакцияси партия турмуши бўлимининг бошлиғи ўртоқ Андрей Аркадьевич Алябьевни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

✦ 93-трестнинг Қарши монтаж бошқармаси меҳнат аҳли «Шўртангаз»даги 4-газ тозалаш блокини муддатидан олдин ишга тушириш учун мусобақани қизитмоқда. Шу йилнинг етти ойи мобайнида 138 минг сўмлик иш бажарилди. Бу планда кўзда тутилганидан деярли 10 минг сўм кўпдир.

Суратларда: монтажчилар звеносининг етакчиси Н. Ермаков (чапда) ва «Шўртангаз» бошқармаси бўлим бошлиғи А. Тўраев ва слесарь-монтажчи С. Агафеев.

Ш. ШАРОПОВ фотолари (ЎзТАГ).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ПЕКИН

Хэйлунцзян вилоятидаги Нэньцзяк дарёсидан тезюрар поезд каби бостириб келаётган эриган қор сувининг жуда катта тўлқини Хитойнинг шимоли-шарқидаги катта саноат маркази — Цицикар орқали ўтди. Синхуа агентлигининг хабар қилишига қараганда, шаҳар ва унинг атрофини тошқин сувдан сақлаб турадиган баландлиги 14 метрлик тўғоннинг бир неча жойи вайрон бўлди. Ирригация иншоотларини тиклаш юзасидан шошилинч ишлар амалга оширилмоқда. бироқ ҳозирча сув босиш хавфи сақланиб турибди, чунки сув сатҳининг баландлиги нормадагидан ҳали ҳам анча баланд.

БЕРН

Эндиликда 400 метр масофага югуришда янги жаҳон рекорди 43,29 секундга тенг. Цюрихда ўтаётган «Мобия Гран-При» халқаро енгил атлетика мусобақасида америкалик спортчи Бутч Рейнолд ана шундай натижа кўрсатди.

Фан—ишлаб чиқаришга

ИЖОДИЙ ҲАМКОРЛИК

Андижон «Коммунар» механика заводи илгари қолоқ корхоналар қаторида турарди. Давлат планлари мунтазам бажарилмасди. Сабаби асосий ишлар қўл кучи билан бажарилар, ишлаб чиқариш маданияти жуда паст эди. Ишга ижодий муносабат, изланиш сезилмас, хотиржамлик кайфияти кучайганди.

Корхонанинг янги раҳбарлари, инженер-техник ходимлари ишни тубдан қайта қуришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйдилар. Фан ютуқлари, янги технологияни ишлаб чиқаришга дадил жорий этишга киришдилар, оғир қўл меҳнатини камайтириш йўлларини қидирдилар, илмий ходимлар билан алоқа боғладилар. Ижодий изланишлар зое кетмади. Завод аста-секин илғор корхоналар сафидан ўрин олди. Бу ишчилар билан илмий ходимлар ҳамкорлиги самараси, қайта қуриш нишоналаридир.

Завод коллективи асосан пахта тозалаш машиналари ва уларга эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаради. Бу машиналар Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжон республикаларига юборилади. Заводда тайёрланган вентиляторлар эса Болгария, Афғонистон, Грецияга экспорт қилинади. Истеъмолчи тайёрловчидан корхона маҳсулоти сифатли, замонавий бўлишини талаб қилмоқда. Янги товар аввалгисидан яхшироқ, кўркамроқ, қулайроқ, пишиқ-пухта бўлиши керак.

Харидор талабининг ортиб бораётганлиги заводда ишлаётган ҳар бир кишини қувонтириши табиий. Бироқ бу корхона коллективини бир қанча социал-иқтисодий масалаларни ҳал этишга мажбур қилди. Заводда фан-техника ишланмаларини жорий этиш, ишлаб чиқаришнинг техникавий даражасини оширишга коллективнинг кучи етмасди. Черкасси илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ёрдам қўлини чўзди. Бирлашманинг бош инженери Виктор Николаевич Белинский бошлиқ илмий ходимлар ҳамкорлигида заводда металлни плазма ёрдамида қирқиш установкаси ўрнатилди. Илгари бу иш қўл кучи билан бажариларди. Айниқса, 60 миллиметрли қалин металларни юқори даража иссиқликда юмшатиб, автогенда қирқиш катта қийинчилик туғдирар, кўп тер тўкишга тўғри келарди.

Янги установка учун металл қирқиш писанд эмас. Ҳозир заводда ишлатилаётган металлнинг 90 проценти шу йўл билан қирқиляпти. Бу билан меҳнат унумдорлиги кескин ортди. Металл қирқиш осонлашди ва унинг сифати яхшиланди.

— Биз черкасслик илмий ходимлар ёрдамида электропайвандлаш ишлаб чиқаришини техникавий қайта жиҳозлашга эришдик, — дейди завод технологи, республикада хизмат кўрсатган инженер Константин Петрович Лавренов, — узоқ йиллар давомида ишлатиб келинган эски электропайвандлаш ускуналарини янгиладик. Оқибатда қўл меҳнати камайди, ишлаб чиқариш маданияти кўтарилди. Янги технология йилига 27,2 минг сўм иқтисодий самара беради.

Ҳар йили республикамизда ўрта ҳисобда беш миллион тонна пахта тайёрланиб, ғарамланади. Намлиги ортиқроқ пахта ғарамлари—бунтлари қизиб, толанинг сифати бузилади. Бундан тўқимачилик саноати катта зарар кўради. Унинг олдини олиш учун бунтларни тешиб, шамоллатиб туриш керак. Бу осон иш эмас. Юзлаб кишилар шу иш билан овора бўладилар.

Тошкент Давлат махсус конструкторлик бюроси ходимлари бу қийинчиликдан қутулиш йўлини топдилар. Улар пахта бунтларини тешадиган «ТТ» маркали машина нусхасини яратдилар. «Зафар» деб ном берилган бу машина «Коммунар» заводида ишлаб чиқариладиган бўлди. Уни ўзлаштиришда корхона технологлари М. Раҳматуллин, М. Абдувалиев, И. Марутян, бригада бошлиғи Ю. Ашуров фаол қатнашдилар. Янги машина анчагина ишчиларни бошқа ишга ўтказиш мумкинлигини кўрсатди. Планга мувофиқ, бу йил 130 та ана шундай машина ишлаб чиқарилади. Ҳозиргача эса бешта «ТТ» машинаси тайёрланиб, синаш учун Фарғона, Олтиариқ, Учқўрғон, Чуст пахта тозалаш заводларига жўнатилди.

Заводда яратилган «ОС—1» маркали уруғлик чигит тозалайдиган, «МС» маркали ҳўл пахтани қуритадиган сушилкалар ҳам яхши баҳо олди.

— Шу йилнинг иккинчи ярмидан заводимизда мураккаб ишларни бажарадиган автомат-робот ишлай бошлайди, — дейди технология бўлимининг бошлиғи Муллануур Раҳматуллин, — у ишчиларнинг оғирини енгил қилади. Барча металларни пресcга робот келтириб беради, деталь тайёр бўлгач, уни прессдан олиб қўяди. Бу билан меҳнат унумдорлиги уч барвар ортади.

Шу кунларда завод коллективи Тошкент Давлат махсус конструкторлик бюроси ходимлари билан ишлаб чиқарилаётган саккиз хил вентилятордан тўрт хилини модернизация қиляпти. Такомиллаштирилаётган бу вентиляторлар келгуси йилдан оммавий ишлаб чиқарилади.

Янги технологияни ишлаб чиқаришга жорий этишда рационализатор ва ихтирочиларнинг хизмати катта. Заводда юздан ортиқ рационализатор бор. Ўтган йили 26 та рационализаторлик таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилиб, ундан 37 минг сўм иқтисодий фойда кўрилди. Йил бошидан бери эса еттита таклиф тушди.

Коллективда тартиб-интизом, масъулият, талабчанлик кучайгани, фан-техника тараққиёти ютуқларига таяниб ишлангани туфайли заводда ижобий силжишлар рўй берди. Ишда сифат ўзгаришларига эришилди. Маҳсулот ишлаб чиқариш йил сайин кўпайиб бормоқда. Кейинги бир ярим йил давомида корхона маҳсулоти устидан битта ҳам рекламация тушмади. Бракнинг йўли тўсилди.

— Корхона ишини қайта қуриш, фан ютуқларидан фойдаланишда инсон омили ҳал қилувчи роль ўйнаяпти, — дейди завод директори, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси делегати Х. Хатамов, — илгари цехлар қаровсиз эди. Қишда, ёғингарчилик кунларида цехлар совуқ бўларди. Аҳволни ўнглаш соҳасида анча ишлар қилдик. Ишчиларга маиший шарт-шароитларни яхшиладик. Ишлаб чиқариш участкаларини тартибга солиб, дам олиш ва спорт хоналарини кўнгилдагидек жиҳозладик.

Завод қошида соғломлаштириш пункти очилган. Бу ерда наркологик кабинет, хотин-қизлар гигиенаси хонаси, стоматология, физиотерапия кабинетлари ишчилар хизматида. Халқ истеъмоли молларини сотадиган фирма магазини ишидан кўпчилик хурсанд. Заводда ишлайдиган ҳунармандлар ўзлари тайёрлаган товарларини шу магазин орқали сотиши мумкин.

Андижон область партия комитети «Коммунар» механика заводига шаҳар ва район партия комитетларининг иккинчи секретарлари, завод-фабрикаларнинг раҳбарларини таклиф қилди. Улар ишчиларга яратилган шарт-шароитларни кўриб мамнун бўлдилар. Бу партия ташкилотининг корхона ишига берган юксак баҳоси эди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КПСС XXVII съезди қарорлари—ҳаётга!

ОЗИҚ-ОВҚАТ ТАЪМИНОТИНИ ТЕЗ ВА СОЗ ҲАЛ ЭТАЙЛИК!

У ҳамманинг иши, ташвиши, юмуши бўлмоғи керак

Республикамиз экономикасининг ривожланиш суръатлари кейинги йилларда пасайиб кетганлиги озиқ-овқат таъминоти ривожи суръатига ҳам жиддий таъсир қилди. Гўшт, сут, сабзавот, полиз, мева маҳсулотлари, узум ва картошка каби ноз-неъматлар етиштиришда бир мунча қолоқликка йўл қўйилди. Шунинг учун ҳамки, КПСС XIX Бутуниттифоқ конференциясида республикамиз «...қишлоқ хўжалигида турғунлик ҳолатлари сақланиб қолмоқда...» дея шанимизга таъна айтилди. Ҳолбуки, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев айтганидек «Ўзбекистон бошқа жойларда етиштириш мумкин бўлмаган кўпгина маҳсулотларни мамлакатимизга етказиб беради. Мамлакат эса буларга кўз тикиб турибди».

Қуйида юз берган аҳволни ўнглаш учун кўрилаётган чора-тадбирлар, амалга оширилаётган ибратли ишлар ва айни пайтда йўл қўйилаётган камчиликлар ҳамда нуқсонлар ҳақида ҳикоя қилувчи махсус саҳифа материаллари билан танишасиз.

● Обиджон отанинг умри деҳқончилик билан ўтди. Қишлоқ чеккасидаги уйлари атрофидаги полиздан эрта ёздан кеч кузгача қовун узарди...

ЗАМИН ТАБАССУМИ

Отанинг яна бир хуш кўрган экини — картошка эди. Ўғли Аҳмаджонни қўлидан иш келиши биланоқ ёнига олди. Улуғ Ватан уруши бошланган қийин вақтлар эди. Аҳмаджонлар оиласи қишдан томорқадан олинган картошка ҳосили билан чиқардилар.

Шу-шу бўлдики, уларнинг оиласида томорқага ҳар йили картошка экилади. Аҳмаджон Абдуллаев бундан 14 йил муқаддам Шовот районидаги «Ленинград» колхозига раис қилиб сайланган йилиёқ 5 гектар ерга картошка эктирди. Колхозда қовун экиладиган майдон ҳам ҳар йилгидан кўпайди.

Йил якунида хўжалик картошкадан ҳам, қовундан ҳам яхшигина даромад кўрди. Давлатга пахта сотиш планлари ҳам ошириб уддаланди. «Ленинград» колхозида картошка экиладиган ерлар йил сайин кенгайиб борди. 1974 йилда беш гектар ерга, 1981 йилда эса 100 гектарга картошка экилди.

Районнинг йирик пахтачилик хўжаликларидан бири бўлган колхознинг ўзига яраша ташвишлари бор. Аммо Аҳмаджон Абдуллаев ҳафтада бир кунини, албатта, картошкачилик бригадасида ўтказарди. Нав синаш бўйича тажрибаларга ўзи бошчилик қиларди. Чунки Украина, Белоруссиядан келтирилган навлар колхоз ерларида юқори ҳосил бериши янгича агротехникани талаб қиларди. Хоразмнинг шўрхок тупроғида айрим навлар ўзини оқламади.

Колхозда экишга «лорх» нави танланди. Илмий адабиётлардаги мавжуд агротехника қоидалари асосида тупроққа ишлов берилиб, экин парваришига киришилди. Картошка гуллагунига қадар қайта-қайта суғорилди. Натижада далани бегона ўт босди. Эгат олиш, чопиқ учун кўп меҳнат сарфланди. Экин энг иссиқ ой — июлда гуллади. Бир қисм картошканинг ҳосил бўлган туганаклари «куйиб» кетди. Ҳосилдорлик ҳар гектар ҳисобига 48 центнерни ташкил этди, холос. Бу муваффақиятсизлик билан тенг эди.

Раис ўйланиб қолди: наҳотки картошкадан кўпроқ ҳосил олиб бўлмайди? Қаерда адашдилар? Балки ҳамма гап қуйи Амударё зонасининг ўзига хос табиий хусусиятларидадир? Ер шўр. Ёзда ҳаво қуруқ ва иссиқ. Картошка шўр ерга, юқори ҳароратга чидамсиз. Саратонда суғорилган далаларда картошканинг бир қисми қуригани шунинг учундир?

Деҳқон ўзининг хатосини фақат келаси йили тўғрилаши мумкин. Колхозда дастлаб беш, кейинчалик 20 гектар ер картошкаларнинг навларини синаб кўриш учун ажратилди. Йиллар ўтиши билан шовотлик картошкакорларнинг тажрибалари оша борди. Улар Хоразмда картошка етиштиришнинг ўзига хос агротехникасига ўзгартиришлар кирита бордилар. Деҳқонлар омилкор бўла борди. Картошка уруғи ҳар йилгига қараганда эртароқ, март ойларида экилиб, биринчи ҳосилини июнь охирларида териб оладиган бўлдилар. Ёзнинг иссиқ кунларигача кечки картошка уруғи экилиб, суғориш августга қолдирилди. Уруғ одатдаги 70 сантиметр ўрнига 90 сантиметр оралиқда экила бошланди. Саккиз йил давомида 17 хил картошка нави синовдан ўтказилиб Хоразм шароитига мос истиқболли 5 нав экиш учун танлаб олинди.

Колхозда картошка етиштириш бўйича йиллар мобайнида тўпланган тажриба совхозда қўл келди. «Балиқ сувда, деҳқон далада» яйрайди. Совхоз коллективининг меҳнати йил сайин самарали бўла борди. 1983—1985 йилларда картошка ҳосили 4088 тоннадаан 5200 тоннага етди. Ҳар гектар ердан олинаётган ҳосил 102 центнердан 150 центнерни ташкил этди. Ўтган йили 7503 тонна картошка етиштирилди. Алмашлаб экиш тўла ўзлаштирилиб, деҳқончиликнинг янги системаси жадал амалга оширилди. Ҳозир совхозда бедапояларнинг салмоғи умумий экин салмоғида 36 процентга етказилди. Оқ жўхори, лавлаги, маккажўхори ва бошқа хил экинлар совхоз далаларидан мустаҳкам ўрин олган.

Меҳнатга яраша даромад, даромадга яраша буромад, дейдилар. Совхоз экономикаси мустаҳкамланиб бориши билан ишлаб чиқариш, социал маданий-маиший объектлар қурилиши ҳажми кенгайди. Совхоз ташкил этилганидан ҳозирги кунгача битта мактаб, 90 ўринли болалар боғчаси, медпункт, қишлоқ врачлик амбулаторияси, 50 дан ошиқ турар жой, ҳаммом, ёзги кинотеатр, бошқа турли маданий-маиший объектлар ишга туширилди. Хўжалик ўқувчилари бир сменада ўқияпти. 6 ёшлилар ҳам тўла ўқишга тортилган, йўллар асфальтланган. Совхоздаги ҳар бир оила аъзоси 11 квадрат метрлик ҳажмда уй-жой билан таъминланган. 35 минг китоб фондига эга кутубхона, чойхона ва бошқа маданий ўчоқлар картошкакорлар хизматида.

Ишлаб чиқариш объектларидан 2000 тонна сиғимли картошка сақлайдиган омборхона, 400 бош қорамолга мўлжалланган чорвачилик комплекси ишга туширилди.

Булар айтишга, ёзишга осон сўзлар, лекин уларнинг замирида қанча меҳнат, тортишувлар, далиллаш, исботлаш, тўғаноқларни бартараф этиш ётибди. Лекин бир нарса ҳақиқат. Бунга А. Абдуллаевнинг «Меҳнат» нашриётида чоп этилган китобчасида шундай жавоб берилган: «Совхоз эришаётган ютуқлар Хоразм шароитида картошка етиштириб бўлмайди, деган даъволарни чиппакка чиқарди. Эндиликда ўн-ўн икки йил олдин бу хайрли ишга қарши чиққан одамлар бўлганига баъзилар ишонишмайди. Бироқ бугунги кунгача мана шу оддий ҳақиқат қарор топгунча қанчадан-қанча машаққатларни бошдан кечирмадик, дейсиз».

Совхознинг қоқ марказида кўл бор. Саҳни 100 гектарга яқин. Абдуллаевни шу кўл ўртасидаги оролчада барпо этилган жийдазорда учратдик.

— Табиатимиз ғариб, ёрдамга муҳтож. Аввал йўқотамиз, кейин тиклай олмай оворамиз. Лекин ҳайвонотнинг, ўсимликнинг кўп турларини бутунлай йўқотган бўлмайлик, ишқилиб. Беш йил ахтариб, изланиб Хоразмнинг йўқолиш арафасида турган қирқ бир тур қовун уруғини олдик. Ҳар бирининг ўз таъми, ҳиди, гўзаллиги бор. Уларни кўпайтириб, эл аро тарқатиш ниятимиз бор. Лекин шундай ишлар борки, булар учун ҳар бир қишлоқ, шаҳар аҳли ўзи курашиши лозим.

...Бир вақтлар Хоразмда кўллар кўп эди. Ҳозир деярли йўқолиб кетди.

Мана шу кўлни ҳам кўмиб, ўрнига пахта эксак, деб қанча қисталанг қилишган. Агар кўмганимизда бу гўзаллик, қолаверса, ҳозир совхозга балиқчиликдан келаётган даромад қаёқда эди, дейсиз...

...Кўл шовуллайди. Оқ чорлоқлар чарх уриб учмоқда. Абдуллаев уларга мафтункор тикилиб турибди.

Ф. ЗОҲИДОВ,
И. ШОМУРОДОВ,
Хоразм области.

«ҚАҲРАБО ДОН» — ВАТАНГА

КОМБАЙНЛАР ДАЛАДА

Поп районидаги Жданов номли колхоз маккажўхорикорлари 65 гектар майдонда мўл-кўл дон етиштирдилар. Улар районда биринчи бўлиб ўрим комбайнларини далага олиб чиқдилар. Дастлабки икки иш кунида комбайнчи Озодбой Эргашев ўз агрегати билан оилавий пудратчи Алижон Онарқуловнинг 3 гектарлик маккажўхорисини йиғиштириб олишга муваффақ бўлди. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра ҳар гектар майдондан 61 центнердан дон, 232 центнердан силосбоп кўкпоя йиғиштириб олинди. Шунингдек, дашт ерларда деҳқончилик қилаётган Икромали Қурбонов бошлиқ оилавий звено 13 гектар ердаги маккажўхори ҳосилини ўриб олди. Хирмонга ҳар гектар ердан 66 центнердан дон тўкилди. Бу зиммага олинган мажбуриятдагидан 11 центнердан ортиқдир.

Дон ва силос ташишда Тўйчибой Душаев, Саминжон Абдуллаев, Пирмуҳаммад Қурбонов, Сотволди Обидов сингари механизаторлар ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Ҳосилдан бўшаган майдонлар кузги ғалла ёки оралиқ экинлар экиш мақсадида шудгорланяпти. Бу ишда тракторчи Фазлиддин Маматқулов ибрат бўлаётир.

Райондаги «Коммунизм», «Ленинград» колхозлари маккажўхорикорлари ҳам ўрим техникасини маккажўхоризорларга олиб чиқишди. Ҳар гектар майдондан дастлабки кунлардаёқ 50 центнердан дон, 227—230 центнергача кўкпоя йиғиштириб олинаётир.

Ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йилида мамлакат Озиқ-овқат программасининг муваффақиятли бажарилишига муносиб ҳисса қўшишга аҳд қилган район меҳнаткашлари 1571 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 46 центнердан дон, 28 минг тонна силосбоп кўкпоя олиш учун ўрим-йиғим ишларини жадал олиб бормоқдалар.

С. ҚЎЧҚОРОВ.

● Чорвадор муаммо қўяди

КЎНГИЛДАГИ ТАШВИШЛАР

Ҳозир мамлакатимизда ошкоралик ва демократия қарор топаётган пайт. Шунинг учун ҳам совхозимизда қилинаётган ишларни бўямай, ошириб юбормай — борича айтмоқчиман. Хўжалигимиз сут етиштиришга ихтисослашган. Чорва фермаларида 4 минг 200 бош қорамол боқилмоқда. Шунинг 900 боши соғин сигирлар. Бу йил давлатга 1 минг 960 тонна серқаймоқ сут сотишга қарор қилганмиз. Шу кунгача топширган сутимиз 1 минг 300 тоннадан ошиб кетди.

Сигирнинг сути тилида, деганларича бор. Молбоқар-у сут соғувчилар молларни сервитамин озуқалар билан қанчалик яхши парвариш қилсалар, маҳсулдорлик шунчалик кўп бўлади. Буни совхозимизнинг 82 нафар соғувчиси қалбдан ҳис этади. Улар сигирларни зооветеринария қоидалари асосида парвариш қилишда молбоқарларга яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Сигир соғувчилик — шарафли ва масъулиятли касб. Бу касбни эъзозлаб, эл-юрт эътиборини қозонаётган ҳамкасбларим кўп. Улар мўл ва сифатли сут соғиб олиб, меҳнатда улкан муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Жумладан, Рўзигул Очилова, Ашура Мирзаева, Дилбар Очилова, Рўзигул Чориева, Ўғил Итолмасова, Нигора Усмонова, Меҳринисо Тўхтаева, Сабоҳат Турдиқулова, Ражаб Мавлонова сингари моҳир соғувчилар ҳар бош сигирдан кунига 10—12 килограммдан сут соғиб олиб, мусобақада пешқадамлик қилишаётир.

Мен биринчи фермада олти йилдан бери ишлайман. Қарамоғимда 17 бош соғин сигир бор. Бузоқ олиш планини ошириб бажардик. Ҳар йили сигир бошига 2,5 минг килограммдан сут соғиб олишга эришяпман. Лекин, бу оз. Ўзимни қаноатлантирмайди. Йил ўн икки ой сигирлар бир хил шароитда яхши ширали озуқалар билан озиқлантирилса, бундан ҳам зиёд кўрсаткични қўлга киритиш мумкин.

Аслида муваффақиятлар ҳақида кўп гапиришнинг кераги йўқ, чунки, ютуқлар ўзимизники. Ишга солинмаган резерв ва имкониятлар анчагина. Бу йўлда қатор қийинчиликларга ҳам дуч келяпмиз. Маълумки, чорвачиликни унинг озуқа базасини мустаҳкамламай туриб ривожлантириш мумкин эмас. Лекин, **фермаларимизда озуқа масаласи танқис. Бундан ташқари, шарт-шароитни ҳам етарли, деб бўлмайди. Суғориладиган майдонлар етишмайди. Ҳозир ҳар бош қорамолга 0,8 гектар ўрнига 0,4 гектар ер тўғри келмоқда.**

Шу йилнинг бошида совхозимизга қўшни 14—15-совхозлардан 500 гектар суғориладиган ер ажратиб берилганди. Роса қувонган эдик. Шодлигимиз узоққа бормади. **Ажратилган майдоннинг 470 гектарида пахта етиштириляпти. Сабабини суриштирсак, одамларга иш етишмаслиги важидан пахта экилган эмиш. Нега, шундай бўляпти? Ахир макка ёки беда одамсиз, ишчи кучисиз етиштириладими? Агар уруғлик беда етиштирилса, унинг фойдаси пахтаникидан кам бўлмайди-ку?!** Борйўғи 30 гектар ерга беда экилди, холос. Бу билан совхоз дирекцияси, район партия, совет ташкилотлари хўжаликни ҳар томонлама интенсив ривожлантириш ўрнига пахта монокультурасига йўл очиб бермоқдалар, дейишим табиий.

Шунга қарамай, деҳқонларимиз ердан самарали фойдаланишга ҳаракат қилаётирлар. Мавжуд 400 гектар суғориладиган майдоннинг ҳар гектаридан 28,1 центнердан арпа-буғдой олиб, ўрнига маккажўхори экдилар. Беда ҳосилдорлигини ҳам оширяпмиз. Бу йил 8,5 минг тонна дағал хашак ва лавлаги жамғарамиз. 13 минг тонна силос бостиришни мўлжаллаб қўйдик.

Бироқ **фермаларимизнинг жуда эски биноларда жойлашганлиги ишимиз «бели-га» тепмоқда. Қорамолчилик фермаларимизнинг учтаси эллигинчи йилларда қурилган. Фермаларни механизациялаштириш у ёқда турсин, уни оддийгина ремонтдан чиқаришга ҳам қурилиш материаллари йўқ.**

Ихчамгина қурилиш бригадамиз бор. 20 нафар бинокор ишлайди. Агар қурилиш материаллари етказиб берилса, улар жуда кўп иш қилиши мумкин. Афсуски, қурилиш материаллари РАПО ихтиёридаги «Агрокомстройрем» тресги бўлинмасига берилган. Бу ташкилотнинг хўжаликларга ҳеч қандай фойдаси тегмаяпти.

Хўжалигимиз ҳар йили камомадга юз тутмоқда. Ҳозиргача қарзимиз 5 миллион 200 минг сўмдан ошиб кетди. Шунинг учун ҳам совхоз социал соҳани ривожлантира олмаяпти. Қишки клуб йўқ. Янги замонавий болалар боғчалари бинолари қурилмаяпти. Маиший хизмат уйи ташкил этилмаган. Ичимлик сув таъминоти масаласини ҳам ўйлаб кўриш керак.

Хуллас, қалбимизни тўлқинлантираётган, бизни ўйлантираётган муаммолар кўп. Область ва район партия, совет ташкилотлари, агросаноат комплекси раҳбарлари ҳақли талабларимизни инобатга олмоқлари зарур. Шундагина мамлакат Озиқ-овқат программасининг муваффақиятли бажарилишига қўшадиган ҳиссамиз янада салмоқли бўларди.

Д. РАЖАБОВА,
Ульянов районидаги «Партия XXIV съезди» совхози сут соғувчиси.

ХЎЖАЛИКДА КОНСЕРВА ЦЕХИ

Бугунги кунда фақат маҳсулот етиштиришнинг ўзи билангина иш битмайди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ташиш, қайта ишлаш, асраш ва ўз вақтида реализация қилиш юзасидан кечиктириб бўлмайдиган чоралар ҳам кўриш, хўжаликларнинг ўзида қайта ишлаш корхоналарини кўпайтириш муҳимдир.

Наманган областидаги Ульянов номли совхоз миришкорлари буни қалбдан ҳис қилиб, дала шийпонларининг бирида консерва цехи ташкил этдилар. Шу йилнинг охирида тўла фойдаланишга топширилиши мўлжалланган завод ҳозироқ маҳсулот ишлаб чиқара бошлади. Хўжалик меҳнаткашлари бугунгача 14 минг банка консерва маҳсулотлари тайёрладилар.

Суратда: цех ишчиларидан бир группаси.

А. КОВТУН фотоси (ЎзТАГ).

БЎРДОҚИБОҚАРЛАР ЮТУҒИ

Сирдарё районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ленинград» колхози бўрдоқибоқарлари давлатга гўшт сотиш тўққиз ойлик планини муддатидан илгари бажардилар.

Давлатга топшириқдаги 175 тонна ўрнига 176,4 тонна, ёки ўтган йилнинг шу давридагидан 36,1 тонна кўп маҳсулот сотилди. Гўштга топширилган ҳар бош қорамолнинг тирик вазни мўлжалдагидан 33 килограмм юқори бўлди.

Хўжалик чорвадорлари йил охиригача эл-юрт дастурхонига яна 100 тонна гўшт тортиқ қилишга аҳд қилдилар.

Қ. ҲОЖИЕВ.

ЭҲТИЁЖДАН ОРТИҚЧАСИ ДАВЛАТГА

Қўриқ Арнасой районидаги Ворошилов номли совхозда қорамол боқилмаётган хонадон йўқ. Меҳнаткашлар сигирлардан соғиб олинаётган сутнинг ўз оилалари эҳтиёжидан ортиқчасини давлат қабул пунктларига топширмоқдалар.

Бу иш учун колхоз маъмурияти ва Якгибўстон қишлоқ Совети ижроия комитети алоҳида кишилар, транспорт воситалари ва махсус идишлар ажратишди.

— Совхоз шахсий ёрдамчи хўжаликлардан йиғиб олинаётган ҳар бир килограмм сутга 30 тийиндан нақд пул тўламоқда, — дейди шу ишга мутасадди этиб тайинланган, меҳнат ветерани Ўтабой Расулов. — Шунингдек, хўжалик маҳсулот эгаларига совхоз ем-хашак фондидан энг арзон нархларда зарур ем-хашак, озуқа ҳам бериб турибди. Бу эса аҳолига жуда катта қулайликлар туғдирмоқда.

Совхозда давлатга сут топширувчи шахсий хонадонлар сони ҳозир 30 дан ошди. Яқин кунларда уларнинг сони янада кўпаяди. Ўтган йили шу йўл билан аҳолидан 50 тоннага яқин сут йиғиб олинган бўлса, бу йил у 60 тоннага етади. Ҳозиргача хонадонларнинг соҳибу соҳибалари давлатга 42 тоннадан зиёд сут топширишди. Бунда Муродхол Самаров, Ҳамроқул Ризаев, Энабувиш Зикриллаева, Гулнора Қўшмуродова, Анаро Рустамова, Карима Ўроқова, Хурсандой Полвоновалар бош бўлган хонадонларнинг улушлари айниқса, салмоқли бўляпти.

А. ИМОМОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

● Мажбуриятларнинг бажарилишини текширамиз

Резервлар ишга солинса...

Ўрта Чирчиқ райони чорвадорлари XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг мамлакат Озиқ-овқат программасини бажаришни ҳар томонлама авж олдириш бўйича кўрсатмаларига амалий иш билан жавоб беришга ҳаракат қилишмоқда. Озуқа базасини мустаҳкамлашга эътибор берилаётганлиги, моллар парвариши зооветеринария қоидалари асосида олиб борилаётганлиги туфайли чорва маҳсулотлари етиштириш кўпайиб боряпти. Масалан, шу йил 13 августга қадар районда 6550 тоннага яқин сут тайёрланди. Бу — ўтган йил шу давридагидан қарийб 18 тонна кўп. Говмишлардан кунлик сут соғиб олиш ҳам олдинги йиллардагидан анча ортиқ.

Эришилаётган бу муваффақиятга Ленин номли, «Ленин йўли» колхозлари, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти ҳамда Киров номли ўқув-тажриба хўжаликлари чорвадорлари айниқса баракали ҳисса қўшишмоқда. «Ленин йўли» колхозида ўтган йилнинг шу давридагидан 73 тонна, Ленин номли колхозда 48,7 тонна, Киров номли ўқув-тажриба хўжалигида 38,3 тонна кўп сут соғиб олинганлиги фикримизнинг далилидир.

Лекин бу борада ҳамон юксалишни таъминламаётган хўжаликлар ҳам йўқ эмас. Говмишлардан сут соғиб олиш Охунбобоев номли колхозда ўтган йилги кўрсаткичдан 26,6 тонна, «Коммунизм» колхозида 44, «Северний маяк» колхозида 15,7, «Партия XXII съезди» колхозида 15,9, А. Икромов номли колхозда 14,4 тонна камайиб кетди. Бизнингча, буни моллар парваришида, уларга ветеринария хизмати кўрсатишда йўл қўйилаётган нуқсонлар билан бирга етарли миқдорда сифатли озуқа жамғаришга эътибор берилмаётганлиги билан изоҳлаш мумкин.

Охунбобоев номли колхозда ем-хашак жамғариш ҳақидаги маълумотларга эътибор беринг: хўжаликда план бўйича 1600 тонна дағал хашак тайёрлаш режалаштирилган эди. 13 августга қадар тайёрланган шундай озуқа 1260 тоннага етди. Ваҳолонки, ўтган йили шу пайтда 1550 тонна дағал хашак тўпланганди. Жумладан тўйимли ҳисобланган 550 тонна сенаж бостириш белгилангани ҳолда бир тонна ҳам бостирилмади. Худди шундай ҳолни ўт уни тайёрлашда ҳам кўриш мумкин. Мўлжалдаги 70 тонна ўт унининг бирор килограмми ҳам тайёр эмас.

Шунга ўхшаш манзарани «Коммунизм», Акмал Икромов номли колхозларда ҳам учратиш мумкин. «Ленин йўли» колхозида ҳозир озуқа сероб вақтда сигирлар маҳсулдорлиги таъминланаётган бўлса-да, қишловга ем-хашак жамғаришда сусткашликка йўл қўйилаётир. Агар аҳвол шундай давом этадиган бўлса, энг масъулиятли палла ҳисобланган қишлов пайтида молларнинг семириши ҳам, сигирлардан сут соғиб олиш ҳам кескин пасайиб кетишини наҳотки хўжалик раҳбарлари, мутахассислари англаб етишмаса? Чорва қишловининг бошланишига эса унча кўп вақт қолгани йўқ.

Кўриниб турибдики, районда чорва маҳсулотлари етиштириш билан бирга уни бир маромда кўпайтириб боришни таъминлашнинг бош омили бўлган ем-хашак жамғаришда қолоқлар ҳам, илғорлар ҳам бор. Қолоқларнинг илғорлар сафига қўшилиши, илғорларнинг яна ҳам юқори натижаларга эришувини таъминлаш районда гўшт, сут ва бошқа чорва маҳсулотлари етиштиришни муттасил ошириш имконини беради. Шунинг учун район агросаноат бирлашмаси кенгаши йўл қўйилган нуқсонларни иложи борича тезроқ тугатиш, илғорлар тажрибасини кенг ёйиш чораларини кўришлари керак.

К. РИХСИЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Сабзавот-мева маҳсулотлари нега кам?

Қорақалпоғистон АССР Давлат агросаноат комитети диққатига

Ўтган йили автоном республика агросаноат комитети сабзавот, полиз, мева маҳсулотлари, узум ва картошка бўйича тузилган шартнома мажбуриятларини бажармади. Натижада, республика матлубот кооперациясига сабзавотдан 192 минг сўм, полиздан — 14 минг, мевадан — 8200 сўм жарима тўлашга мажбур бўлди.

— Бу йил аҳвол қандай?

— Ўтган йилдагидан яхши эмас, — дейди ҚҚАССР матлубот кооперацияси правлениеси раисининг ўринбосари Т. Тўлепов, — тайёрлаш ишлари юришмаяпти. 16 август кунигача пландаги 33 минг тонна сабзавот ўрнига 3015,1 тонна, 55 минг тонна полиз маҳсулотлари ўрнига 1685,5 тонна, 641 тонна мева ўрнига 258,1 тонна топширилди, холос.

Чиндан ҳам ҚҚАССРда бу йил мазкур тармоқда аҳвол мушкул. Ёз неъматлари тайёрлаш суръати суст. Юз берган танг вазият учун барча айбни Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети раҳбарлари устига ташлашга уринган автоном республика Давлат агросаноат комитетининг тайёрлов ва савдо бўлими бошлиғи У. Еримбетов ҳамда маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва қайта ишлаш бўлими бошлиғи Қ. Емберганов лар бу борада ўзлари олиб бориши керак бўлган расмий маълумотларни топиб беришолмади. «Маълумотларни телефонда оламиз, ахборотлар қабул қилиш диспетчерлик пунктида сабзавот, полиз, мева маҳсулотлари, узум ва картошка маълумотлари қайд этилмайди» — жавоб қилишди, улар.

— Нега энди? Ахир пишиқчилик қарийб бир ярим —икки ой давом этса? Бунинг устига долзарб мавсум бўлса...?

— Тошкент рухсат бермайди...

Ажабо! Автоном республика хўжаликларида олиб борилиши керак бўлган ички ҳисоб-китобларга ҳам пойтахт аралашса-я!

Ўз-ўзидан маълумки, тайёрлов ҳақида тегишли маълумотлар контроли бўлмас экан, РАПО, хўжалик раҳбарларида масъулият ҳисси бўлмайди. Шундан бўлса керак, бугунги кунда автоном республикада сабзавот, полиз, мева маҳсулотлари, узум ва картошка етиштириш ҳамда тайёрлаш ишлари ўлда-жўлда қолмоқда. Натижада, Нукус, Хўжайли, Тахиатош, Қўнғирот, Беруний, Тўрткўл, Чимбой ва бошқа қатор шаҳарлар аҳолисини ана шу ноз-неъматлар билан таъминлаш яхши йўлга қўйилмаяпти. Қовун-тарвуз тайёрлашда ҳам аҳвол шу. Беруний, Қораўзак, Ленинобод, Қўнғирот районлари хўжаликларидаги вазият бундан ҳам танг.

— Узум тайёрлаш қандай? — сўраймиз мутасадди ўртоқлардан.

— Узум тайёрлаш пландан чиқариб ташланган, — дейишди улар.

— Нега? қорақалпоғистонликлар узум емайдими?

— Планда йўқ бўлгани учун бирор нарса дейиш қийин...

Кўрдингизми?! Қайсики маҳсулотни тайёрлаш пландан чиқариб ташланар экан, унга бўлган қизиқиш камаяди, эътибордан четда қолади. Шунинг учун ҳамки, автоном республикада аҳолини ёзин-қишин сабзавот, полиз, мева маҳсулотлари, узум ва картошка билан таъминлаш муаммо бўлиб қолмоқда. Тўрткўл, Беруний, Элликқалъа, Амударё районларида ва автоном республиканинг шимолий зоналарида узумзорларни кенгайтириш, янгиларини барпо этиш ишлари нега ўз ҳолига ташлаб қўйилди экан? Устигаустак кейинги йилларда бу ерда сабзавотнинг — карам, пиёз, бақлажон, болгар қалампири, меванинг — анжир, ўрик, шафтоли, олча сингари турлари кескин камайиб кетди. Улар учун унумдор ерлар ажратилмаётир. Тармоқ тажрибали кадрлар билан таъминланаётгани йўқ. Техника базаси ва ишчи кучлари етишмаяпти.

Хулоса: Автоном республикада аҳолини озиқ-овқат таъминотининг юқорида санаб ўтилган муҳим бўғинлари ривожига жиддий эътибор берилиши керак.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• Бизнинг суҳбат

ВЕТЕРАНЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Яқинда СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС уруш ва меҳнат ветеранлари турмуш шароитини яхшилаш бўйича қўшимча тадбирлар тўғрисида қарор қабул қилди. Шу муносабат билан «Совет Ўзбекистони» мухбири Ўзбекистон ССР Меҳнат ва социал таъминот давлат комитети масъул ходими Нажим Назирович НАЗИРОВга мурожаат этди ва ушбу қарорда ветеранларга кўзда тутилган имтиёзлар ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди:

— Кейинги йилларда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС ветеранларга қўшимча имтиёзларни кўзда тутувчи муҳим қарорлар қабул қилди. Колхоз аъзолари пенсияларининг минимал миқдори оширилди. Илгари белгиланган пенсияларни кўпайтириш имконини берадиган қайта ҳисоб-китоб қилиш механизми жорий этилди. Инвалидлар уйида медицина хизмати кўрсатиш ва овқатланишга кетадиган харажатлар миқдори оширилди. Интернатлар қуриш масалалари қатъий ҳал этилмоқда. Уйга бориб хизмат кўрсатиш марказлари ва бўлимлари иши йўлга қўйиляпти.

СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг шу йил май ойида уруш ва меҳнат ветеранлари турмуш шароитини яхшилаш бўйича қўшимча тадбирлар тўғрисида қабул қилган қарори маълум даражада ветеранларнинг моддий таъминотини яхшилаш, уларга медицина, савдо, маиший ва бошқа турдаги социал хизматни кўпайтириш имконини беради.

Айниқса, уларнинг уй-жой шароитларини яхшилаш кўзда тутилган. Бундан ташқари қарорда Улуғ Ватан уруши йилларида фронт орқасида фидокорона меҳнат қилган ва ҳарбий бурчни намунали бажариб, СССР орден ва медаллари билан мукофотланган шахсларга ҳам қатор қўшимча имтиёзлар берилган. Ушбу қарор бир корхона, муассасада узлуксиз ишлаганлар қарилик пенсиясига 20 процент қўшимча пул қўшиб олиш ҳуқуқини беради. Бунда узлуксиз ва умумий иш стажи етарли бўлса 1983 йил 1 январь кунида ёки ундан кейинроқ ишлаган ишламаганлигидан қатъи назар бундай қўшимча бериладиган бўлди.

Қарилик пенсияси олувчи ёки бўлажак пенсионер 20 процентли қўшимча олиши учун эркак киши 25 йиллик узлуксиз иш стажига ва 35 йил умумий иш стажига, болалик аёллар эса 20 йиллик узлуксиз иш стажига ва 30 йил умумий иш стажига эга бўлишлари ҳамда улар 1983 йил 1 январида ёки ундан кейин ҳам ишлаб турган бўлиши керак. Агар улар ишдан бўшаган бўлсалар, у ҳолда умумий қоида бўйича пенсияга 20 процент қўшимча олиш учун камида яна 4 ой ишлаб беришлари керак. Демак, қонун 20 процент қўшимча олиш учун ветеран 1983 йил 1 январида ишлаб турган бўлиши ёки ундан кейин камида 4 ой ишлаб бериши шарт қилиб қўйилган.

Катта ёшдаги кўпгина пенсионер-ветеранлар ўзларининг ёшлари ўтиб қолганлиги ёки саломатликлари туфайли тўрт ой ишлаб бериш имкониятига эга бўлмаганликлари учун уларнинг узлуксиз ва умумий иш стажлари етарли бўлган тақдирда ҳам 20 процентли қўшимчани олиш имкониятидан маҳрум бўлиб қолган эдилар. 1985 йил 1 майдан бошлаб Улуғ Ватан уруши иштирокчилари 1983 йил 1 январда ишламаган бўлсалар ҳам пенсияларига 20 процентли қўшимча пул олишади.

Шу йил 1 июлдан бошлаб Улуғ Ватан уруши йилларида фронт орқасида фидокорона меҳнат қилган ва ҳарбий хизматни бенуқсон бажарганлари учун СССР орден ва медаллари билан мукофотланганлар иш стажи учун пенсияга қўшимча олишларидаги чеклашлар йўқ қилинди. Бундан ташқари уларга қуйидаги ҳуқуқлар берилди:

— Ойига 80 сўм пенсия оладиган пенсионерлар врач ёзиб берган рецепт бўйича оладиган дори-дармонларнинг қийматини 50 проценти миқдорида тўлайдилар.

— Улуғ Ватан уруши инвалидлари кўзда тутилган тартибда якка тартибда уй-жой қурилиши учун оладиган ссудаларига процент тўламайдилар. Шунингдек, дала ҳовлилари сотиб олиш ёки дала участкаларини ободонлаштириш ҳамда қуриш учун оладиган ссудаларига ҳам процент тўламайдилар.

— Ветеранлар меҳнат отпускасини йилнинг истаган ойида олиш, ҳар йили икки ҳафтагача ойлиги сақланмаган ҳолда қўшимча отпуска билан таъминланиш ҳуқуқидан фойдаланишлари мумкин.

— Пенсияга чиққанларида иш даврида улар қайси поликлиникага биркитилган бўлсалар, ўша поликлиникага мурожаат этиш ҳуқуқлари сақланиб қолади. Боғдорчилик ширкатларига (кооперативлар) қабул этишда, телефон ўрнатишда, квартираларини ремонт қилдиришда имтиёзли ҳуқуқларга эга бўладилар.

1989 йил 1 январдан бошлаб қариялар ва инвалидлар интернат-уйларига ажратиладиган озиқ-овқатлар ва дори-дармонлар учун кетадиган сарф-харажатлар миқдори кўпаяди. Шунингдек, шу йил 1 июлдан бошлаб қариялар ва инвалидлар интернат-уйларида яшовчилар учун шахсий харажатлар минимал миқдори ҳам оширилди. Пенсия миқдори интернат-уйида яшашга кетган харажатдан кўп бўлса, унинг фарқи тўланади. Лекин ҳар қандай ҳолатда ҳам пенсионерга ҳар ойда 10 сўмдан нақд пул тўланади.

Улуғ Ватан уруши йилларида фидокорона меҳнатлари ва жанговар хизматлари учун СССР орден ва медаллари билан мукофотланганларга қарорда кўзда тутилган имтиёзлар берилади. Бунга Улуғ Ватан уруши даврида мудофаа ишларида алоҳида ўрнак кўрсатганлиги учун таъсис этилган «Жасурлиги учун», «Жанговар хизматлари учун» медаллари, Ушаков медали, Нахимов медали, «Меҳнатда намуна кўрсатганлиги учун», «Шавкатли меҳнати учун», «Ленинград мудофааси учун», «Москва мудофааси учун», «Одесса мудофааси учун», «Сталинград мудофааси учун», «Киев мудофааси учун», «Кавказ мудофааси учун», «Совет Заполярьеси мудофааси учун», «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги шавкатли меҳнати учун» медаллари киради.

Орден ва медалларга берилган гувоҳномалар, паспорт ҳамда бошқа ҳужжатлар бу имтиёзларга эга бўлиши ҳуқуқини тасдиқлайдиган ҳужжатлар ҳисобланади. Урушдан кейинги даврдаги меҳнати ёки фронт орқасидаги ҳарбий хизматини тасдиқлашга меҳнат дафтарчасидаги ёзувлар ёки архив муассасалари, бошқа тегишли органларнинг справкалари тасдиқловчи ҳужжат ўрнига ўтади. Мукофот ҳужжатлари йўқолган тақдирда ана шундай ҳужжатлар тасдиқ учун зарур бўлади. «Меҳнат фронти иштирокчиси» деган ёзувли «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушида эришилган Ғалабанинг 40 йиллиги» медали гувоҳномаси ҳам эътиборга олинади.

Юқоридаги гуруҳга тааллуқли, ойига 80 сўмгача пенсия оладиган ва дори-дармонларнинг баҳосининг 50 процент миқдорда тўлаш ҳуқуқига эга бўлган пенсионерлар бу имтиёздан фойдаланишларига уларнинг пенсия гувоҳномалари асос бўла олади.

Агар пенсия гувоҳномасида уни берган муассасанинг раҳбари имзоси ва муҳри билан 50 процентлик скидка тўғрисида штамп бўлса, бу имтиёзга эга бўлиш учун бошқа ҳужжатларни кўрсатиш шарт эмас. Даволаш-профилактика муассасаларининг бош врачлари шу йил 1 июлидан бошлаб врачларнинг рецептлари бўйича дори-дармонлар баҳосини 50 процент миқдорида скидка қилиш тўғрисидаги тавсияномалар билан таъминлашлари керак ҳамда амбулатория картасига тегишли белги қўйишлари зарур.

Юқоридаги гуруҳдаги беморларни дори-дармонлар билан таъминлаш масаласини дорихона муассасалари раҳбарлари зудлик билан ҳал этишлари даркор.

Янги анъаналар — ҳаётга!

Республикамиз пойтахтидаги истироҳат ва дам олиш боғларида маҳаллалар вакилларининг учрашувларини ўтказиш одат тусига кириб бораётир. Яқинда Собир Раҳимов номли маданият ва истироҳат боғида шундай учрашув бўлди. Аскиябозлар гурунги, карнай ва сурнай садолари, санъаткорлар концерти учрашувга файз бағишлади. Халқ усталари яратган маҳсулотлар кўргазмаси барчада зўр қизиқиш уйғотди. Собир Раҳимов районидаги 56 маҳалла вакиллари тўкин дастурхон атрофида суҳбат қуришди.

Суратда: учрашув қатнашчилари — оқсоқоллар суҳбати.

А. РИСҚИЕВ фотоси (ЎзТАГ).

АХБОРОТ

Нима? Қачон? Қаерда?

КОМПЛЕКС САВДО МАРКАЗИ

● Қува автовокзали ёнида ҳашар усули билан қурилган шаҳар бозори фойдаланишга топширилди. Бозорнинг усти ёпиқ, кенг ва қулай расталаридан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, бозор атрофидаги хўжалик, саноат моллари ва бошқа магазинлардан исталган буюмларни сотиб олиш мумкин.

Бозор комплексидан Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранлари учун очилган «Ветеран» магазини, новвойхона, ошхона, чойхона, озиқ-овқат магазинлари ҳам жой олган. Янги бозор хизматидан меҳнаткашлар мамнун.

Ў. ХАЛИЛОВ,
Фарғона области.

ДЎСТЛИК САФАРИ

● Свердлов район маданият уйининг «Дилдор» халқ ашула ва рақс ансамбли Канададаги халқаро фольклор ижодиёти фестивалида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

Ижодий коллектив ўз маҳоратини намойиш этиш учун Америкага жўнаб кетди. Областдаги меҳнат коллективларини тез-тез хушнуд қилиб турадиган бу ансамбль асосан қишлоқ ёшларидан ташкил топган.

Коллектив фестивалда намойиш этиш учун бир соатлик концерт программаси тайёрлади. Ундаги энг яхши номерларни рақкосалар Саодат Музаффарова, Шарофат Ҳусенева, Замира Мансурова, хонандалар Олима Турдибоева, Усмон Жабборов, Аслон Жўраев, Рамазон Эргашевлар ижро этишади.

Халқ ансамбли бадиий програмасидан классик қўшиқ ва рақслар билан бир қаторда миллий ўйинлар, терма ва лапарлар ўрин олган.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«НАМАНГАН СЕҲРГАРЛАРИ»

● Карнай-сурнай садолари барчани Эргаш Жуманбулбул ўғли номидаги маданият ва истироҳат боғига чорлади.

Наманган шаҳридаги Ўзбекистонда бўлиб ўтган дорбозлар кўрик-конкурсининг лауреати Н. Маматов раҳбарлигидаги оилавий «Наманган сеҳргарлари» ўзбек халқ цирки группаси Нурота шаҳрида навбатдаги томошаларни бошлади.

Навбат дор ўйинларига берилди. Дор устида эркин, чаққон ҳаракатлар билан турли машқларни бажарган дорбозлар Қосимжон Файзуллаев, тўққиз ёшли Шерзод ва беш ёшли Дилшодларнинг чиқишлари томошабинларга манзур бўлди.

Москва ва Ленинградда бўлиб ўтган гипнозчилар кўрик-конкурси ҳамда Тошкент телефестивали лауреатлари ака-ука Аҳмаджон ва Оқилжон Маматовлар гипноз ўйинларини муваффақиятли намойиш қилишди. 10 кун давомида ўзларининг ранг-баранг программалари билан нуроталик томошабинлар олқишини олган «Наманган сеҳргарлари» цирк группасининг чиқишлари узоқ вақт эсда қоладиган бўлди.

С. ЧУЛИЕВА.

МЕҲНАТКАШЛАРНИ МАМНУН ЭТИБ

● Андижон шаҳридаги А. Навоий номли боғда меҳнаткашларнинг яхши ҳордиқ чиқаришлари учун кенг имконият яратилмоқда.

Бу ерда ҳар куни турли аттракционлар ишлаб турибди. Ҳафтанинг шанба ва якшанба кунлари областнинг турли районларидан келган бадиий ҳаваскорлик коллективлари санъатларини намойиш этишяпти.

Яқинда ана шундай коллективлардан бири — Москва районидаги пахта тозалаш заводи қошида ташкил этилган бадиий ҳаваскорлик ансамблининг чиқишлари бўлди. Ансамбль ижро этган классик куй ва қўшиқлар, боғча тарбияланувчилари ижросидаги рақслар илиқ кутиб олинди.

З. НАЖМИДДИНОВ.

• Шифокор огоҳлантиради

ШИРИН-ШАКАР ЗАҲАР БЎЛМАСИН

«Тез ёрдам» машинаси 53 ёшлик Мирсаид Мирсоатовни оғир аҳволда клиникамизга олиб келди. Унинг бундай аҳволга тушишига бир кун олдин кечки пайт истеъмол қилинган қовун сабаб бўлган. Орадан икки-уч соат ўтгач, М. Мирсоатовнинг тана ҳарорати кўтарилиб, боши айланган. Кўнгли айнаб, қайд қила бошлаган. Қорни қаттиқ оғриган.

Тегишли тиббий муолажалардан сўнг, ҳозир у ўзини яхши ҳис этмоқда. Бундан ташқари клиникамизга мурожаат этган Ш. Азимов, Б. Эргашев, М. Раҳимова, Н. Иногомова, Ф. Мираҳмедоваларнинг ҳам касалланишига қовун-тарвуз сабаб бўлган. Айни пайтда институтимиз клиникасига 430 бемор стационар даволанишга ётқизилди. Шулардан саксон фоизини ўткир ошқозон энтерити билан касалланганлар ташкил этади. Уларнинг бу хасталикка чалинишига асосий сабаб эса ана шу маҳсулотлар етиштирилаётган ерларда турли химикат ва минерал ўғитларни ҳисоб-китобсиз ишлатиш оқибати эканлиги сир эмас.

Таркибида нитрит моддаси нормадан ортиқча бўлган полиз маҳсулотлари киши саломатлигига, айниқса эмизакли оналар ва ёш болалар учун жуда зарарлидир. Нитрит моддаси тезда қонга ўтади. Натижада қон орқали организмга сўрилиши лозим бўлган моддалар таркиби ва сўрилиш жараёни бузилади. Бу эса ошқозон ичак системаси яллиғланиши ҳамда жигар фаолиятининг бузилишига сабаб бўлади. Оқибатда кишида юқоридаги клиник аломатлар юзага келиб, тиббий ёрдамга муҳтожлик сезилади.

Бундай пайтда беморнинг ошқозонини қайнатилган сув билан ювиш, қанд ёки новвот чой ичириш керак. Агар регидрон, глюкосолон бўлса, бир пачка порошокни бир литр қайнатиб совитилган сувда эритиб, беморга ҳар 3-5 минутда ичириш, сўнг зудлик билан шифокорга мурожаат этиш лозим. Акс ҳолда ўзларича даволаниш, бекунтлик билан шифокорларга учрамаслик оддий касалликнинг оғир асоратлари билан мураккабланишига сабаб бўлади.

Ш. НАЗАРОВ,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги Эпидемиология, микробиология ва юқумли касалликлар илмий-текшириш институти директори, медицина фанлари доктори.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТЛАРИНИ ЖАМҒАРМА БАНКЛАРИНИНГ БЎЛИМЛАРИ, ФИЛИАЛЛАРИ, МАГАЗИНЛАР, ГАЗЕТА КИОСКАЛАРИДАН СОТИБ ОЛИШ МУМКИН

26—27 АВГУСТДА

Наманган шаҳрида

Ўзбекистон ССР пул-буюм лотереясининг 4-чиқарилиши бўйича

ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Бу тиражда умумий миқдори бир миллион 62 минг сўм бўлган 276 та ютуқ ўйналади.

Ютуқлар орасида «ЖИГУЛИ» ВАЗ-21061, ВАЗ-2105, ВАЗ-22113, «МОСКВИЧ»-412, «ЗАПОРОЖЕЦ-968м» ва кажавали мотоциклар, бошқа қимматли буюмлар шунингдек, пул ютуқлари бор.

ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ!
СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА БАНКИ.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
24 АВГУСТ СОАТ 19.30 ДА
СССР 51-чемпионати учун «ПАХТАКОР» (Тошкент) — «СПАРТАК» (Оржоникидзе) 1-лига командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Танаффус вақтида спорт-буюм лотереяси ўйналади.
Серия номерлари — 038001 дан 040000 гача.
Коллектив бўлиб тушиш учун заявкалар қабул қилинади.

ТОШКЕНТ АГРЕГАТ ЗАВОДИ
катта юрист-консультант лавозимига
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
КОНКУРС МУДДАТИ — 27 АВГУСТГАЧА.
Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Уста Ширин кўчаси, 117-уй. Телефонлар: 48-33-42, 48-68-19, 48-16-24.

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
Ўзбекистон ССР Давлат нефть маҳсулотлари комитетининг
1-ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН КЎЧМА МЕХАНИЗАЦИЯЛАШГАН КОЛОННАСИ
ҚАРШИ ШАҲРИГА КЎЧИРИЛДИ
Даъволар 1 сентябргача қуйидаги адресда қабул қилинади: Тошкент области, Калинин райони, Катта Ўзбек тракти, 1-ихтисослаштирилган кўчма механизациялашган колонна.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитетининг республика ишлаб чиқариш автомобиль тресты коллективи трест бош инженери Х. Б. Умаровга рафиқаси

Марҳабо Исмоиловна УМАРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

Футбол: ҲУЖУМ — ЭНГ ЯХШИ ҲИМОЯ

Учрашувлар рўйхати (календарь) ва турнир жадвалини футбол мусобақасининг кўзгуси деса бўлади. Календарга қараб, навбатдаги ўйин имконияти чамаланади. Жадвалдаги ҳар бир катакка натижа ёзилиши билан ўйинолди баҳслари ойдинлашгандек бўлади.

Пахтакорчилар бу йилги мусобақанинг иккинчи давра ўйинларидан 11 тасини Тошкентда ўтказишади. Ҳозирча уч учрашув марказий «Пахтакор» стадионида ўтказилди. Икки ўйинда ғалабага эришилди, бир ўйин дуранг натижа билан якунланди.

«Пахтакор» Ставрополнинг «Динамо» футболчилари билан биринчи лигада беш марта учрашган. Бунда 4 марта омад тошкентликларга кулиб боққан эди. Бу йилги чемпионатнинг биринчи давра ўйинида майдон эгалари — динамочилар ғолиб чиқишди. Олтинчи учрашув қандай натижа билан якунланади?

Ўтган йилги мавсумни 15-ўринда якунлаган динамочилар бу йил тамоман ўзгача ўйин кўрсатишмоқда. Олий лигага бериладиган икки йўлланманинг бирига даъвогарлик қилаётган бу коллектив мавсум бошидан буён пешқадамлар сафида. Динамочилар ўйини иккинчи даврада бироз қовушмаяпти. Айниқса, сафар учрашувларида уларнинг очко олиши мушкуллашди.

Пахтакорчилар ўйин бошлариданоқ дадил ҳаракат қилиб, ҳужумни бир зум сусайтиришмади. Қулай имкониятлар юзага келганида, пахтакорчилар улардан фойдалана олмадилар. Биринчи бўлимда дарвозалар дахлсиз сақланса керак — ишқибозлар шу фикрни дилларига тугиб қўяётганларида, сўнгги дақиқада. Роткович ҳисобни очишга эришди. Иккинчи бўлимда ҳам ташаббус тошкентлик футболчиларда бўлди. Рақиб дарвозасига киритилган тўпларни алоҳида таъкидлаш жоиздир. 51-минутда Михель-Постнов чиройли ўйин кўрсатиб, ҳисобни 2:0 га ўзгартирдилар. 60-минутда эса Роткович ҳисобни 3:0 га етказди. Орадан беш минут ўтар-ўтмас ҳисоб яна ошиши мумкин эди. Лекин «Пахтакор» капитани Денисов 11 метрли жарима тўпини дарвозага киритолмади.

Пахтакорчилар йирик ҳисобда ғалабага эришиб, 6-ўринга кўтарилдилар. Тошкентлик футболчилар ҳисобида 30 очко бор.

Ҳисобот турда 1:1 ҳисоби 4 марта, 1:0 ҳисоби 3 марта, 0:0 ҳисоби эса 1 марта қайд этилди. Йирик ҳисобли ғалаба икки марта бўлди.

Карвонбоши «Помир» командаси кетма-кет учинчи учрашувни дуранг билан якунлади. Душанбе футболчилари ўз майдонларида «Спартак» билан беллашиб, ўйинни 1:1 ҳисобида тугатдилар.

Қолган учрашув натижалари билан таништирамиз. «Даугава» — «Звезда» — 4:0, «Карпати» — «Геолог» — 0:0, «Динамо» (Ботуми) — «Заря» — 1:0, «Гурия» — «Ростсельмаш» — 2:0, «Металлург» — «Шинник» — 1:0, «Колос» — «Таврия» — 0:1, «Котайк» — ЦСКА — 1:1, «Кубань» — «Кузбасс» — 1:1, «Ротор» — СКА — 1:1.

Олий лигага бериладиган икки йўлланма даъвогарларининг баҳси чўққига кўтариляпти. Кучли олтиликдан жой олиб турган командалар натижаларига назар ташлайлик. «Помир» мавқеи мустаҳкам — 40 очко билан ҳамон олдинда. Ставрополь динамочилари ҳисобида 33, Москва армиячиларида 32, «Ротор»да 31, «Гурия» ва «Пахтакор»да эса 30 тадан очко бор. Ўртадаги фарқ 2-3 очко билан ўлчанмоқда. Демак, кейинги турдаги ғалаба бу коллективларни олдинга олиб чиқиши мумкин. Эртага 28-тур ўйинлари бўлади. Унда турнирнинг юқори қисмида бораётган командалар пастки поғоналардаги коллективлар билан куч синашадилар. Уларнинг натижаси турнир жадвалига янада ойдинлик киритади.

Ҳ. СУЛТОНОВ.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

• Тингланг, томоша қилинг

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

23 АВГУСТ, СЕШАНБА

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — «Навқирон Россия». Бадиий фильм. 1-серия. 10.10 — «Хонадонингизга осойишталик». Фильм-спектакль. 16.00 — Янгиликлар. 16.15 — Қайта қуриш прожектори. 16.25 — Мактаб ўқувчиларининг серҳаракат ўйинлар бўйича мусобақаси. 17.05 — Қабарда-Болқар АССР Давлат «Кабардинка» рақс ансамблининг концерти. 17.40 — Ҳужжатли фильм. 18.20 — Румыния телевидениесининг программаси. 19.20 — Дунё воқеалари. 19.35 — Н. Кушченкова куйлайди. 19.50 — Сиз яратган боғ. 20.20 — «Навқирон Россия». Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Останкино саройи-музейида музикали ёз. 23.00 — Дунё воқеалари. 23.10 — Ҳужжатли фильм.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Опа-сингил Осоянулар куйлайди. 9.50 — Москва бўйлаб саёҳат. 10.10 — Мультфильм. 10.45 — Француз тили. 11.15 — Болалар учун фильм. 12.20 — Француз тили. 12.50 — «Қора холли лайлак». Бадиий фильм. 14.25 — Фильм-концерт. 14.55 — Янгиликлар. 15.05 — «Урушнинг узундан узоқ йўллари». Бадиий фильм. 1-серия. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ритмик гимнастика 19.15 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 20.00 — Музикали киоск. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Ой нуридаги отишма». Бадиий фильм. 23.35 — Тонгги почта. 00.05. — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 15.05 — Ҳужжатли фильм. 16.20 — «Сузавер, кемачам». Бадиий фильм. 17.30 — Санъат ғунчалари. 18.05 — Мультфильмлар. 18.30 — Ёшлик. 19.30 — Адабиёт элчилари. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — К. Қаюмов куйлайди. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — О. Ёқубов. «Улуғбек хазинаси». Видеофильм. 4-қисм. 23.20 — Бугун оламда нима гап?

ЎзТВ-II. 19.40 — «Камолат сари». Бадиий фильм. 21.00 — Кўплаб яхши товарлар етказиб берайлик. **Душанбе.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Киноҳужжатчи. Б. Арабов. 23.15 — Фильм-концерт.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Қўшиғимиз сизга армуғон. 9.30 — М. Норқулов куйлайди. 9.45 — Мактаб ва ҳаёт. 12.10 — Ишчинома. 12.30 — «Соҳил». Ҳикоя. 12.50 — Ғижжакда Ш. Йўлдошев чалади. 13.00 — Ўзбекистон чорвадори 13.30 — Ю. Саульский музикаси ва қўшиқлари. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — Югослав шоирларининг шеърлари. 15.50 — Советлар ва қайта қуриш. 16.00 — Дўстларимиз овози. 18.15 — Руминиянинг миллий байрами — Озодлик кунига. 18.30 — Концерт. 19.20 — Фонотекамиз хазинасидан. 19.50 — Халқаро кундалик. 20.15 — Қармоқ. 20.45 — Театр микрофон олдида. 23.45 — Достонлардан қўшиқлар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.